

INTERJÚ

Kedei Zoltán olyasmit fest, amiből más is táplálkozhat

4.

GAZDASZEMMEL

Gazdatanfolyamok: szövetkezéssel bevezethető áruházak

7-10.

SPORT

Hosszú évek munkája vezetett el a téli olimpiai aranyig

14.

Mátyás király emlékéve

Kolozsvár három napon át dicső királyát ünnepelte

FOTÓ: BIRÓ ISTVÁN

Háromdimenziós épületvetítés Mátyás király szülőházán: tömegek vettek részt a megemlékező ünnepségeken

A nemzetpolitikai államtitkárság 2018-at Mátyás király-emlékévként nyilvánította, ugyanis az egyik legnépszerűbb magyar történelmi személyiség királlyá választásának 560., illetve születésének 575. évfordulóját ünnepeljük. Bár sokan utólagos propagandát látnak az

igazságos uralkodó körül kialakult legendákban, a király számos reformjával rászolgált az utókor tiszteletére. Kolozsváron háromnapos ünnepség keretében méltatták az igazságos Mátyás emlékét. Összeállításunkban a jeles király történelmi pályafutását vesszük számba.

16.

MAKAY JÓZSEF

VEZÉRCIKK

A legkártékonyabb rendszer áldozatainak emlékezete

„A kommunistánál kártékonyabb és veszélyesebb embertípust még nem produkált a történelem. Cinizmusuk, szemtelenségük, hataloméhségük, gátlástalanságuk, rombolási hajlamuk, kultúra- és szellemellenességük elképzelhetetlen minden más, normális, azaz nem kommunista ember számára. A kommunista nem ismeri a szegényt, az emberi méltóságot, és fogalma sincs arról, amit a keresztény etika így nevez: lelkiismeret. A kommunista eltorzult lélek!” – írta Alekszandr Szolzsenyicin A Gulág szigetcsoporthoz Nobel-díjas szerzője, aki nyolc évet töltött sztálini börtönökben és munkatáborokban. Ennél alaposabban nem is lehet körülírni a barbárságnak azt a fajta ideológi-

áját, amely mintegy százmillió ember haláláért felelős, és amelyet kommunizmusnak hívnak. És amelynek emléknapja Kovács Béla, a kisgazdapárt volt főtitkárának 1945. február 25-i letartóztatásához kapcsolódik, amikor a leendő totalitárius hatalom koholt vádak alapján mentelmi joga ellenére elhurcolta a magyar politikust, bizonyosságként arra, mi vár az ország lakosságára a hatalmat megkaparintó kommunisták részéről. Ami ezután következett, az már kelet-európai történelem. Az újabb kori történetírásnak egy olyan fejezete, amiről kortárs politikusok, történészek és egyéb közéleti hangadók ma is vitáznak, hogy mégsem volt annyira szörnyű és rossz, mint ahogyan azt

„egyesek” beállítják. Mindez oda vezethető vissza, hogy a náci rendszer lezárásától eltérően a kommunizmusnak soha nem volt rendszerszintű pere, ami rávilágított volna e szörnyű korszak embertelenségére, elkövetőinek felelősségére és természetesen ezek felelősségre vonására. Ami ilyen téren történik, nem több az áldozatok arculcsapásánál, megcsúfolásánál, hiszen a néhány pellengérré állított börtönparancsnok vagy egy-két magas rangú kommunista vezető tú a szénakazalban ahhoz képest, hány felelőse van a több évtizedes terrornak.

A felelősségre vonásra, az elszámoltatásra, a múlttal történő őszinte szembenézésre ma már nemcsak politikai akarat,

hanem közösségi igény sincs. Ilyen formán ezek a megemlékezések egyre kevesebb embert – rendszerint az áldozatok emlékét ápoló családtagokat vagy szűkebb közösségeket – foglalkoztatnak.

Az igazi terrort csak olvasmányokból vagy dokumentumfilmekből ismerő nyugati szocialisták és kommunisták nyilván nem érdekelték szembenézni e szörnyű múlttal – amúgy is rég fátylat borítottak rá –, így marad a kelet-európai társadalmak kisebbik részének az emlékezése, amely egymagában nem elég erős kikényszeríteni a kommunizmus perét. E nélkül viszont nemcsak az emlékezet, hanem a mindennemű kárpótlás is felszínes marad.

FIZESSEN ELŐ MOST!

1 hónap	15 lej
3 hónap	45 lej
6 hónap	90 lej
12 hónap	170 lej

Erdélyi Napló

Alap meg je le nek min den csü tör tö kön.
Kiadó: Prima Press Kft.
ISSN: ISSN 1223-1223

SZERKESZTŐSÉG

Felelős szerkesztő:
Makkay József

Tartalomigazgató:
Szücs Nagy Róbert

Lapszerkesztők:
Kádár Hanga, Nánó Csaba,
Somo gyi Bo tond

Főmunkatársak:
Borbély Zsolt Attila, Péter Beáta, Sütő Éva

Műsormelléklet: Gráf Botond

FOTÓSI

- Az (X)-szignóval el látott szövegnek fize tett rek lá mok, köz le mé nyek.
- Ameg je lent írá sok nem fel tét le nül aszerkesztőség vé le mé nyét tük rő zik!
- Szerkesztőségünk fenn tart ja a jo got, hogy be ér ke zett le ve lek és más fé le írá sok közléséről dönt sön.
- Kézira to kat nem őrzünk meg, és nem küldünk vis szal!

ELŐFIZETÉSEKÉRT HÍVJANAK!

Alap Er dely egész te rü le tén elő fi zet he tő a pos ta hiva tal ok ban. A ko lozsvá ri Pos ta igaz ga tó ság hoz tar to zó me gyék ben (Kolozs, Szil ágy, Bi har, Szatmár, Máramaros, Beszterce-Naszód) la punk saj tó ka ta lógus száma 14041; a Bras sói Pos ta igaz ga tó ság hoz tar to zó me gyék ben (Bras só, Kovászna, Har gi ta, Ma ros, Fe hér és Szeben) a ka ta lógus szám 15028; a Temes vá ri Pos ta igaz ga tó ság hoz tar to zó me gyék ben (Temes, Arad, Halmad, Krassó-Szörény) pe dig 13127. Az elő fi ze tés dí ja egy hó nap ra 15 lej, há rom hó nap ra 45 lej, hat hó nap ra 90 lej, egy év re 170 lej.

La pun kat megrendelheti az Udvarhelyi Híradó lapos port terjesztőnél: Udvarhelyszék: Ud var he llyi Hír adó (0266-218361), Csik: Csi ki Hír lap (0266-372370), Ma rosszék: Vá sár he llyi Hír lap (0265-260170), Gyergyó: Gyergyói Hír lap (0266-361201), illetve az alábbi lapterjesztő cégeknek: Kolozsvár: Apex (0264-596213), Ka lo ta szeg: Ampress (0744-516547), Szat már me gyé: Inform Me dia (0261-711731), Há rom szék: H-Press (0754-042502, 0267-310384), MT Press - Bu ka rest, Dé va, Zilah, Szatmár né me ti - 021-2554816.

Magyar or szá gon az Er dé llyi Nap ló éj jel-nap pal az alábbi te le fon szá mon ren del he tő meg: (1)476-2198. Elő fi ze tés ár ak: egy ha vi 720 Ft, ne gyed éves 2100 Ft, fél éves 4100 Ft, egy éves 7900 Ft.

Alap szá bad el adás ban Er dely egész te rü le tén meg vá sár olha tó az új sa gos stan dok nál, üz le tek és nagy áru há zak újság áru dá i ban, va la mint a köz sé gi és fa lu si ma gán ter jesztők nél. Szá bad el adás ban egy lap szá m ára 4 lej.

Külföldi elő fi ze tők in ka ban ki út a lás sal ren del he tük meg la pun kat: Euró szá mla: R064 RZBR 0000 0600 1155 7082, Raiffeisen Bank, Ko lozsvár.

Egy hó na pi elő fi ze tés Eu ró pá ba 5 euró, há rom hó nap 15 euró, 6 hó nap 30 euró, 12 hó nap 60 euró. Hír de tés fel vé tel a szer kesztő ség ben. Né res re rész le testá je koz ta tót küld in k aján la ta in k ról.

Szerkesztő ség és ki adó hi va tal: 400185 Ko lozsvár, Onisifor Ghibu (volt Eper jes) út ca 14. szá m tel.: 0364-142301, 0264-455959, fax: 0264-455969 e-mail cím: office@erdelyinaplo.ro

Honlap: www.erdelyinaplo.ro Hír de tés fel vé tel és ter jesztés a fenti cí men hétköznap 8-16 ó ra között.

Az áldozatok emléknapja

A Magyar Országgyűlés 2000-ben határozott arról, hogy február 25-e a kommunizmus áldozatainak emléknapja legyen. Nagyváradon idén is a Partiumi Keresztény Egyetem belső udvarán található emléktáblánál tartottak rövid tisztelő múltidézőt. Deák Árpád szobrász 2004-ben leplezett bronz domborműves alkotása előtt Tótkés László európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke többek között arról beszélt, hogy ezen ideológia nevében százmillió embert pusztítottak el szerte a világon, ráadásul a kommunizmus tovább él sok helyütt, és tovább hat a posztkommunista társadalmakban is, múltbeli terhes örökségként és jelenkori igazságtalanságok képében. „Még nem került sor erkölcsi igazságtételre, amely által meghálálhatnánk a kommunizmus áldozatainak példamutatását és az 1989-es szabadulás hatalmát” – mondotta, hiányolva a teljesen őszinte, feltáró, katarikus, mentegő és maszatolás nélküli szembenézést a kommunista múlttal.

Megszűnt a Reggeli Újság

Megszűnt a nagyváradi Reggeli Újság, az egyetlen olyan romániai magyar lap, amelyet román befektetők hoztak létre és tartottak fenn mintegy 14 éven át. Az Euro Media Kiadói és Sajtóház Rt. által kiadott lap 2004. március 8-tól heti hat számmal, majd később heti öt számmal jelentkezett, 2018-tól azonban már csak hetilapként jelent meg. A lap szerkesztői a kiadvány honlapján közzétett közleményükben arra hívták fel a figyelmet, hogy tőlük is független és „előttük is homályos okok” vezettek az újság megszűnéséhez. A Bihar megyében terjesztett lap kiadóját a számos médiaérdeklőséggel is rendelkező Ioan és Viorel Micula ikertestvérek hozták létre és tartották fenn. Az elsősorban ásványvizet, üdítő és szeszes italokat gyártó és palackozó vállalkozók vagyonát 2017 végén 175–180 millió euróra becsülte a Capital gazdasági napilap.

Tombol a tél Dél-Romániában

Több országút járhatatlan volt kedd délelőtt Románia déli és délkeleti részén az előző nap lehullott hó és főleg a hótörlesztések emelő viharos szél miatt: Bukarest és a tengerpart között leállt mind a közúti és a vasúti, mind a légi közlekedés. Románia 28 déli, keleti és központi megyéjében csütörtökig narancssárga (másodfokú) fagyriadó volt érvényben: éjszákánként a hőmérséklet a legtöbb helyen mínusz 20 Celsius-fok közelébe vagy alá süllyedt, de a nappali csúcshőmérséklet sem emelkedett mínusz 8 fok fölé. A közlekedésben a hófúvás és a helyenként 50 méter alacsony látótávolság okozott gondot. Az utasok ezért a „reménytelen” utakat nem tisztították, mert ha el is takarították a havat, az erős szél úgyszólván visszafújta az utakra. Bukarestben és tíz megyében két napig szünetelt a tanítás: a román fővárosban működő több mint 400 tanintézmény kedden zárva volt, ami negyedmillió iskolást és óvodást érintett.

Nem marasztalták el a miniszterelnököt

A román diszkriminációellenes tanács hétfői döntése értelmében Viorica Dăncilă román miniszterelnök nem részesítette hátrányos megkülönböztetésben az autistákat azzal, hogy ellenzéki politikusokat hasonlított az ebben a betegségben szenvedő személyekhez. Dăncilă egy februári televíziós műsorban bírálta a kormánykoalíció ellenfeleit, akik „ismerik a valóságot, de nem hajlandók látni, elfogadni azt. Ezek az emberek autisták, akik nem látják, és nem hallják azt, ami minden jóhiszemű ember számára látható”. A tanács döntése szerint a miniszterelnök kijelentése nem lépi túl a szólásszabadság határát, ugyanis a politikusokra vonatkozott, a kormányfőnek nem állt szándékában megsérteni az autistákat. A testület a műsorvezetőt sem marasztalta el, aki nem szólt közbe.

Sztrájk a parajdi sóbányában

Sztrájkolnak a székelyföldi parajdi sóbánya alkalmazottai, a bánya turisztikai szintjének látogatását is megakadályozzák. A bányászok húsz százalékos béremelést és Seprődi Zoltán bányáigazgató leváltását követelik. A bánya 135 alkalmazottjának 80 százaléka az országos minimálbért kapja. A sztrájk a múlt hét csütörtökön spontán munkabeszüntetéssel kezdődött Parajdon, aztán az állami tulajdonban levő Salrom társaság más sóbányáira is kiterjedt. A román gazdasági minisztérium és a munkaügyi minisztérium is Bukarestbe hívta hétfőre a tiltakozók képviselőit, akik azonban megtagadták, hogy a fővárosba utazzanak.

Magyarellenes támadás Ukrajnában

Bekérítették kedden a Külügyminisztériumba Ukrajna budapesti nagykövétét a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) ungvári központi irodája elleni támadás miatt. Sziijártó Péter magyar külügyminiszter elmondta: beszélt Brenzovics Lászlóval, a KMKSZ elnökével, aki arról tájékoztatta, hogy a hatóságok jelzése szerint ismét idegenkezűségről van szó a szervezet irodája elleni, egy hónapon belül már második támadás esetében. „Egészen elképesztő folyamat” zajlik Ukrajnában, a szélsőséges politikai eszmék előretörésében vannak – jelentette ki a miniszter. Ez látszik az ukrán parlament által elfogadott törvényekből, amelyek súlyosan korlátozzák a kisebbségek jogait, és látszik abból is, hogy Kárpátalján folyamatosan megfélemlítik a magyar nemzeti közösség tagjait. Sziijártó arról is beszélt, hogy találkozik az EBESZ kisebbségügyi főbiztosával, és ismét kezdeményezi, hogy a szervezet speciális megfigyelő missziója ne csak Ukrajna keleti részében tevékenykedjen, hanem hozzon létre állandó jelenlétet a nyugati részén, Kárpátalján is.

Oknyomozó szlovák újságírókat öltek meg

Feltételezhetően a munkájával összefüggésben lőtték agyon azt a fiatal szlovák újságírókat és élettársát, akiknek holttestét vasárnap éjjel találta meg a rendőrség nagymácsédi otthonukban – jelentette be Tibor Gaspar országos rendőrfőkapitány. A kettős gyilkosság felderítéséhez vezető információkért egymillió eurós nyomravezetői díjat ajánlott fel a szlovák kormány. A meggyilkolt Ján Kuciak, aki az actuality.sk szlovák hírportálnak dolgozott, tényfeltáró újságírással, azon belül leginkább adócsalással összefüggő bűnesetekkel foglalkozott. Pozsonyi sajtóinformációk szerint az újságíró korábban megfenyegették. A rendőrfőkapitány szerint az elkövetés körülményei azt mutatják, hogy előre eltervezett gyilkosságról van szó. Robert Fico miniszterelnök bejelentette: az ügy kivizsgálására külön csoportot hoznak létre a főügyészség, a különleges ügyészség, a belügyminisztérium, a rendőrfőkapitányság és a titkosszolgálat képviselőinek részvételével.

Migráns párti EU-s költségvetés

A 2020 utáni uniós költségvetésben tükröződnie kell, hogy egyes országokra nagyobb migrációs nyomás nehezedik más tagállamoknál – jelentette ki Angela Merkel német kancellár Brüsszelben az uniós állam- és kormányfők egynapos tanácskozását követően. Kijelentette: véleménye szerint az uniós migrációs politikában való részvételhez kellene kötni a strukturális támogatások kifizetését, ugyanis bizonyos országokat sokkal inkább érint a bevándorlási hullám. Ezért több kiadásuk van az abból adódóan kialakuló válság miatt, mint másoknak. A terhek gyakran az ellátáshoz, elszállásoláshoz, képzéshez, oktatáshoz köthető pluszkiadásokat jelentenek. Emmanuel Macron francia elnök a találkozót követően kijelentette: nyilvánvaló, hogy az uniós strukturális alapoknak nem kell támogatniuk azokat az országokat, amelyek nem tisztelik az uniós alapszerződésben foglaltakat. Az adóparadicsomnak számító uniós tagállamokat sem, sem pedig a szociális dömpinget „szervező” kormányokat, amelyek az adóztatás mértékének csökkentésével, illetve a bérekre és a szociális ellátásra vonatkozó szabályok lazításával igyekeznek erősíteni versenyképességüket.

Putyin az egyetlen esélyes

Oroszországban március 18-án tartják az elnökválasztást. A szavazólapon Szergej Baburin (Oroszországi Össznépi Szövetség), Pavel Gruginyin (Oroszországi Föderáció Kommunista Pártja), Vlagyimir Zsirinovszkij (Oroszországi Liberális Demokrata Párt), Vlagyimir Putyin (független), Kszenyija Szobcsak (Polgári Kezdeményezés), Makszim Szurajkin (Oroszország Kommunista), Borisz Tyitov (Növekedés Pártja) és Grigorij Javlinszkij (Jabloko) neve szerepel majd. A VCIOM állami közvélemény-kutató intézet múlt héten közölt adatai szerint Putyin a szavazatok 69,5, Gruginyin a 7,5, Zsirinovszkij pedig az 5,3 százalékára számíthat. Javlinszkij a voksok 1,4, Szobcsak a 0,9, Baburin a 0,4, Tyitov a 0,3, Szurajkin pedig a 0,1 százalékát kapná meg. Az orosz legfelsőbb bíróság egyébként hétfőn elutasította Szobcsak keresetét, aki arra hivatkozva szeretne volna Putyint kizárni a választásról, hogy a jelenlegi államfő két egymást követő alkalommal, 2000 és 2008 között már betöltötte az elnöki posztot.

Lerántották a leplet a román jogsértésekről

Toró Tibor politológus az Európa Tanácshoz benyújtott erdélyi magyar árnyékjelentésekről

Négy erdélyi magyar civilszervezet nyújtott be árnyékjelentést a romániai magyar jogsértésekről az Európa Tanácshoz, amelynek nyomán Romániát több kérdésben is elmarasztalták. Az EMNT és az SZNT közös jelentésének elkészítésében fontos szerepet vállaló Toró Tibor politológussal beszélgettünk.

– Mit jelent az árnyékjelentés fogalma? Erdélyben mennyire van precedens értéke a civilszervezetek által kezdeményezett eljárásnak?

– Az olyan nemzetközi egyezmények alapján, mint a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló keretegyezmény vagy a Regionális és kisebbségi nyelvek európai kartája, azokat az államokat monitorizálják, amelyek az egyezményeket aláírták. Ezen országoknak háromévente kell jelentést tenniük arról, milyen előrehaladás történt az egyezmények végrehajtása tekintetében. Hogy az információ ne egyoldalú legyen, a két európai intézmény szakértői testülete lehetőséget biztosít civilszervezetek számára, hogy úgynevezett árnyékjelentéseket nyújtsanak be, amelyeknek célja az állam által hivatalosan leírt álláspont árnyalása. 2017 előtt erdélyi magyar szempontból egyetlen árnyékjelentés készült, amelyet a CEMO (Civil Elkötelezettség Mozgalom) nyújtott be a Nyelvi Charta 1. ellenőrző ciklusában. A Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló keretegyezményhez eddig nem készült árnyékjelentés, habár a 4. ellenőrző ciklusnál tartunk.

– A romániai magyarság helyzetéről szóló árnyékjelentés négy erdélyi civilszervezet együttműködésének gyümölcse. Milyen volt a munkamegosztás?

– A négy szervezet nem közösen nyújtott be árnyékjelentést. A keretegyezmény esetében a CEMO és az AGFI (Jogvédő Csoport az Identitás Szabadságáért) dolgozott közösen egy jelentésen, valamint az EMNT és az SZNT szakértői csoportja egy másikon. Ez nem jelenti azt, hogy nem volt egyeztetés, mert tudtunk egymás munkájáról és ügyeiről. Mindenki a saját ügye-

it írta be a jelentésbe. A CEMO például az utcanévtáblák ügyét, valamint az oktatási kétnyelvűség kérdését, az AGFI a Kolozsvár táblát, valamint az interkulturális kommunikáció hiányára vonatkozó elemeket. Az SZNT a székely zászlóra, a regionalizációra, valamint a gyülekezési szabadságra vonatkozó problémákra hívta fel a figyelmet, míg az EMNT az általa készített kétnyelvűségekre vonatkozó felmérés adatait, ugyanakkor az oktatással kapcsolatos visszasszorgat mutatta be.

– A munka során létezett-e együttműködés a három erdélyi magyar párt képviselőivel?

– A pártokkal nem történt sem egyeztetés, sem együttműködés. Ezen a szinten fontos a politikai és civil kérdések, szereplők elkülönítése. Maga a jelentés is utal rá, hogy nem egészséges, ha minden képviselőt egy szervezet lát el. A pártoknak a politikai érdekérvényesítés lenne a feladatuk, míg a civil jogvédők más eszközökkel (pereskedés, külső nyomásgyakorlás, nemzetközi támogatás és együttműködések keresése) élnek. Úgy tűnik, a pártok közül ezt nem mindenki értette meg, hiszen az RMDSZ is nyújtott be árnyékjelentést. Ez az ő szempontjukból kettős szerepet jelent. Egyrészt politikai pártként vannak jelen a szakértői bizottság szemében, másrészt civilként is próbálnak megjelenni.

– A román külügy részletes válaszelemben próbálja cáfolni a jelentésben feltüntetett jogsértéseket. Az Európa Tanács szakértőit mennyire tudják befolyásolni a román érvek?

– A román álláspont a jelentést nem tudja visszafordítani. Az Európa Tanács Miniszteri Tanácsa

által elfogadott határozatot tudja esetleg befolyásolni. Ez lesz az a dokumentum, amely a Romániára vonatkozó következtetéseket tartalmazza, és ez általában a jelentésen alapul. Jelen esetben a román külügy nagy hibát követett el, amikor egy meglehetősen durva hangnemi kommentárt csatolt a jelentéshez, amiben megkérdőjelezi a tanácsadó testület kompetenciáját és több általunk használt érvert is alátámaszt. Egy példát mondunk: árnyékjelentésünkben részletesen leírtuk, hogy a román politikai szféra elzárkózik attól, hogy a regionalizációról érdemi párbeszédet folytasson, még a Székelyföld régió voltát is megkérdőjelezi, míg más hasonló történelmi régiók nevének használatával nincs problémája. Erre a hivatalos kommentár oldalakon keresztül tárgyalja, hogy – az ő szófordulatukkal élve – „asa zisul Timut Secuiesc” nem létezik. A kérdésre visszatérve: nem

Szigeti Enikő és Toró Tibor: az árnyékjelentést kiemelt fontossággal kell kezelni

ezek az érvek, hanem a román külügy lobbitevékenysége tudja majd ezt befolyásolni. Eppen ezért nekünk is kiemelt fontossággal kell ezt kezelnünk.

– Az árnyékjelentés mérföldkő lehet a romániai magyar kisebbségvédelem területén. Hogyan lehet rávenni Romániát, hogy a felsorolt jogsértéseket orvosolja?

– A jelentés direkt módon nem tudja semmivel befolyásolni Romániát, hogy „jobb útra térjen”. Viszont megszakit egy olyan irányzatot, amely hihetetlenül káros volt a magyar kisebbség szempontjából: azt, hogy a nemzetközi dokumentumokban a magyar kérdés egyáltalán nem szerepel. Ha valaki eddig ezekből tájékozódott, azt hitte, hogy a magyarokkal szemben nincsenek jogsértések. Ezt követően mindenki azt fogja látni, hogy 20 évvel a ratifikáció után bizony nagyon sok a probléma. Ez mindenképpen nyomás az államra, amelynek a centenáriumi kapcsán érdeke, hogy kisebbségpolitikai szempontból is normakövetőnek tűnjön. A folyamatos nyomás és a további esetek szakszerű feltárása tehát előbb-utóbb elvezet oda, hogy

FOTÓ: BIRÓ ISTVÁN

Bukarest kénytelen lesz bizonyos kérdésekben engedni. A sérelem-diskurzus mellett – amit sok romániai magyar szereplő folytat – fontosabb, hogy ezeket a jognyelvvel is bemutassuk: ne csak panaszkodjunk, hogy elnyomnak, hanem konkrét jogi bizonyítékokat szerezzünk rá. Sokkal erősebben hat az ET-ben, ha egy jogsértés mellé oda tudunk tenni egy Országos Diszkriminációellenes Tanács által hozott határozatot vagy egy bírósági döntést. Még ha az utóbbi negatív is.

– Huszonnyolc évvel a rendszerváltás után kell-e jogsértéseket megismertetni Európával. Nem túl késő?

– Az elmúlt 25 év erdélyi magyar kisebbségi politizálása ezt a dimenziót teljes mértékben mellőzte. Az RMDSZ kormányzati szerepvállalása és a kisebbségi szempontból fontos állami intézmények magyarokkal való feltöltésének eredményeként a román kisebbségpolitika részben modellértékűvé vált. Például számos meghallgatáson a román államot az Országos Diszkriminációellenes Tanácsnál (ODT) vagy az Interetnikus Viszonyok Hivatalánál (DRU) magyarok képviselték, akik nem számolhattak be a magyarok elleni jogsértésekről, hiszen a hivatalos álláspontot képviselték. A mostani árnyékjelentés sikere ezt a szokást töri meg. A külső nyomás növekedése mellett a Tanácsadói Testület jelentése hivatkozási alap az elkövetkező perekben, tárgyalásokban és nyomásgyakorlási akciókban. A nemzetközi dokumentumok ratifikáláskor a román jogrend részévé válnak. Az ezekre való hivatkozás bevett szokás a jogvédelemben. Előbb-utóbb az itthoni bíróságoknak is figyelembe kell venniük ezt. Mert ha nem teszik, akkor tovább erősödik a jogsértő kép az országról. Mindent egybevetve hosszú út áll előttünk, viszont a Tanácsadói Testület jelentése legalább egy eszközt adott a kezünkbe, amelyre támaszkodni és építeni lehet.

MAKKAY JÓZSEF

Magyar egyetértés az árnyékjelentésekről

Az Európa Tanácsnak a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény tanácsadó bizottsága február 21-én hozta nyilvánosságra a Romániáról szóló jelentését. Az ország 1993 októberétől tagja az Európa Tanácsnak, de az elmúlt 25 évben ez az első elmarasztaló jelentés, amely tényekkel támasztja alá a legnagyobb lélekszámú kisebbség, a romániai magyar közösség jogfosztását. Az árnyékjelentés elfogadását az azt előkészítő négy civilszervezet egyöntetű sikernek tartja, de annak eredményességét méltatta az RMDSZ és az Erdélyi Magyar Néppárt is.

Kelemen Hunor szerint „Románia nem modellértékű ország a kisebbségi közösségek védelmének tekintetében. Ezt a sokszor, sok helyen ismételt valóságot az Európa Tanács kisebbségvédelmi keretegyezmény alkalmazását vizsgáló szakértői testületnek legfrissebb jelentése is alátámasztja. Ez azt jelenti, hogy a mi következtetéseink helyesek: koránt sincs rendezve a kisebbségi közösségek, a magyar emberek helyzete Romániában. A 2007-es uniós csatlakozást követően Románia már nem felel meg azoknak a vállalásoknak, amelyeket

feltételként szabtak meg számunkra. Ha ezeket egy ország nem teljesíti, azt a kisebbségek érzik meg a leginkább”.

Az EMNP közleményében úgy fogalmaz: „a nyelvi jogi kérdések, kiemelten a közigazgatásban tapasztalható nyelvhasználati problémák, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem ügye, a történelemtankönyvek egyoldalúsága vagy a differenciált román érettségi vizsga hiánya immár nemzetközi szinten is kellő súllyal került bemutatásra. Meggyőződésünk, hogy mindez azoknak a szervezetek-

nek köszönhető, amelyek árnyékjelentésükben részletesen megfogalmazták a Romániában tapasztalható hiányosságokat. A civilszférának és a politikai pártok képviselőinek együtt kell működniük a jogvédelem és jogérvényesítés terén, ebbéli munkájukban pedig partnerekként és nem versenytársakként kell kiegészíteniük egymást”.

Állásfoglalásában a CEMO felsorolja az ET-jelentésben érintett különböző kisebbségügyi területeket külön kiemelve a közigazgatási intézményeken belüli anyanyelvhasználatlaltal kapcsolatos

gondokat. A közzétett jelentés szövegére hivatkozva megemlíti azokat a magyar többségű önkormányzatokat, ahol továbbra sem élnek a törvény által biztosított anyanyelv-használati joggal, valamint a tanácsi határozatok és egyéb hivatalos dokumentumok csak román nyelven hozzáférhetőek. Ugyanakkor azt is megállapítja, hogy Romániában 324 olyan település létezik, ahol a magyar lakosság számaránya legalább 20 százalék, de a nyelvi jogokat csak igen kevés településen biztosítják.

EN-ÖSSZEÁLLÍTÁS

Olyasmit fest, amiből más is táplálkozhat

Beszélgetés Kedei Zoltán marosvásárhelyi festőművésszel

Hat évtizede fest rendszeresen, Kárpát-medence-szerte rendezték meg kiállításait. Kedei Zoltánt a kommunizmusban meghurcolták, egyetemem nem végezhetett, sokáig segédmunkásként dolgozott. Színes, sokoldalú művészi tevékenységéről beszélgettünk.

– A honlapján olvasható ars poeticája szerint „a szépségkereső útjaimon egymásba fonódnak elvek és előítéletek, amelyek óriásira szabják apró gondjaimat. Ezek kötnek és meghatározzák egész festészeti tevékenységemet”. Akinek elvei vannak, miként lehetnek előítéletei?

– Ez több évtizedes kijelentésem, amit ma is vallok és vállalok. Elveim már a gyermekszobában megszülettek, s gondolom, másnál is így van. Ezek környezet- és nevelésfüggő elvek. Egy kis marosvásárhelyi falu, Rava szellemét és vallásos neveltetésem vittem magammal a székelykeresztúri unitárius gimnáziumba. Onnan már nem volt tovább, mert az egyetemre nemcsak tudással kellett jelentkezni, hanem „egészséges” káderlappal is, ami az én esetemben hiányzott. Bizonyítottam erre, hogy nem sokkal később a kommunisták kismizték a családjunkat. A ravai birtok elhagyására kényszerítettek, és Marosvásárhelyre pottyantottak le – egyetlen szál ruhában. Azóta is abban az egy szál ruhában vagyok, szoktam mondogatni, hiszen soha senki nem adott semmit. Nos ilyen életképek befolyásolják az elveimet, filozófiámat, formálják előítéleteimet. Ugyanakkor nem vettem meg a másként gondolkodókat sem, de ehhez előbb látnom kell, hogy emberien viselkednek. Szó-

val vannak is előítéleteim, meg nincsenek is...

– Azt is leírta, hogy „a művészet egyszemélyes utazás, álomutazás, a jelent érintve a jövőbe visz. Kötelékében mozgatom bábfigurámat. Utazás közben rejtett tragédiák magvai hullnak a földre.” Ki a Kedei Zoltán bábfigurája?

– Jómagam! Az élet egyik bábfigurája, akit jobbára én mozgatok. A múlt már nem érdekel, az már lerakódott, abból legfeljebb táplálkozom. Most is, 88 évesen a jövő felé tekintek. Vallom, hogy nincs kezdet, s nincs vég, csak folytatás létezik. Az élet megtanított, hogy soha semmire nem szabad pontot tenni, nem szabad másolni a természetet: sem az írásban, sem a festészetben, sem az életben. Olyasmit szoktam leírni vagy megfesteni, amiből más is táplálkozhat. Sőt a földtől elrugaszkodva továbbvihet, mert az alkotó hivatása megkeresni és megtalálni az addig ismeretlen dimenziót.

– A múltba fordulásnak a megtagadása szoros kapcsolatban van az akkor történetekkel, a kényszerlakhellyel, a munkaszolgálattal?

– Nem. De ha állandóan a múltba tekintetem volna, nem alkotnam volna egy életet át. Legfeljebb egy szobába behúzódva búslakodtam, netán öngyilkossági gondolatokat forgattam volna a fejemben. Lényegtelen, mit tettek velem a kiskaliberű emberek, azon felül emelkedtem. Legfeljebb megvettem őket, de akkor is továbblépek. Számomra a haza, a népem és a családom a fontos.

– Ilyen egyszerű félretenni a drámai múltat?

– Nem lehet az élet minden egyes tragédiájánál elvérezni. Ettől függetlenül a múltat sem lehet kitörölni, mert az jól elraktározva él bennünk. És időnként ösztönösen előlép. Akár az alkotás pillanatában is. Így születtek a drámai hatású munkáim, amelyekben lényegében magamat adtam bele. Szóval innen az én bábságom.

– Említette, hogy nem szabad másolni a természetet. Ezt miként kell értelmezni?

– Az iskolában mindent megtanul az ember, valósággal öntik bele a tudást. De ha kikerül az életbe, mindent el kell felejtenie, és az ösztöneire kell hallgatnia. Ha ez nem sikerül, akkor nekiáll másolni. Másolja a tanárait, a mestere-

FOTÓ: SZUCHER ERVIN

A 88 éves Kedei Zoltán „szakképzetlen napszamosként” számos kiállítást tudhat maga mögött

it, másol mindent. Ha viszont félretolja az addig tanultakat, és önállóan próbál gondolkodni, képes igazi és eredeti alkotásokat létrehozni. Én például tájképet sem festek, mert azt a természet másolásának tartom.

– De hát számos festő készít már tájképet vagy festett csendéletet, ami szintén valaminek a másolása.

– Az egyszerű halandó nem tudja, hogy azok a világhírű csendéletek sem a gyümölcsöstál azonnali lemásolásával születtek. A művész töpreng, átalakítja a formákat, utána ragad ecsetet. Azt se feledjük, hogy mikor születtek ezek az alkotások, mikor festették meg a pápákat vagy a királyokat: abban az időben, amikor még nem létezett fényképezőgép vagy videó. És azok az alkotások sem egy óra vagy egy nap alatt készültek. Manapság tényleg elszaporodtak a fotóról készített festmények. De kérdelem én: azokban mi a művészet?

– Az utóbbi időben egyre több verset ír. Festés közben jön az ihlet?

– Nem. Én soha nem tudom, mit festek, és soha nem tudom, mit írok. Azt tudom, hogy festészetben, költészetben egy a világnézetem. Amikor valami gondolatom támad, azt papírra vetem. Olykor rajzvázlatot, máskor néhány szót. Otthon, utcán, buszmegállóban, bárhol. Aztán megtörténik, hogy hosszú idő múlva előveszem, s addig forgatom, amíg megtalálom azt a hatást, ami a jegyzetkészítés pillanatában lengett be. Nem vagyok költő, és nem is verseket írok, mindössze lírai hangulatú szövegeket vetek papírra. Az más kérdés, hogy versformába helyezem. Amúgy már középiskolásként szerelmes lettem a lírába. A keresztúri gimnáziumban reggel a szilenciumba Gellért Imre papunk és nevelőnk mindig egy Petőfi-kötettel lépett be. Nem a bibliából, hanem abból olvasott fel

egy-egy verset. Azóta sem telt el nap az életemből, hogy ne olvassak verset. A hároméves munkaszolgálat alatt sem történt másként.

– Volt rá példa, hogy az írásait vászonra ültette, vagy a festményeit verssé formálta?

– Soha. Ha egy írást festeném meg, akkor másolnék. Mint ahogy az írásaimat sem a képeim határozzák meg. Említettem, hogy sokszor azt sem tudom, mit festek. De bármilyen hihetetlen, az is előfordul, hogy utólag sem jövök rá, mit ábrázol a képem. Néha csak nézem a vásznat, és nem jön, hogy higgyem, én festettem. Gyakran betoppan a Várgalériába egy-egy turistacsoport, s egyik-másik vendég megkérdezi: ez a kép mit ábrázol? Nem tudom – válaszolom legnagyobb elképedésére. Az alkotásnak van címe, tudok róla beszélni akár egy órát is, de azt nem tudom megmondani, mit ábrázol. Azt találja meg a néző!

– Nem zavaró, amikor a néző olyasmit talál a képben, amire alkotója nem gondolt?

– Nem. Elvégre lehet, hogy neki van igazza. Nem én mondom, a statisztika: az emberek két-három százaléka érti igazából a művészetet. A sznobokkal együtt legyen őt, de akkor is a száz százalékig még rengeteg van. Nem hiába mondta Leonardo da Vinci, hogy a művészetet – és azon belül a képzőművészetet – a legnehezebb megérteni. Nemcsak fantasztikusan magas intelligenciát követel, hanem hatalmas tudásnyagra van szükség.

– Sokszor nem tudja, képei mit ábrázolnak, de üzenetük mégiscsak van.

– Kötelező módon. A nélkül nem sokat érnének.

– Egy ilyen művészlelek, akit mindenki alkotásairól ismer, hogyan tudta leélni az életét tisztviselőként?

– Én mindig is reggel hétkor keltem, és este tizenegykor fekélytem. Bárhová is kötött a munkahelyem, a művészetért éltem, illetve a művészetért éltem. Hiába felvételiztem és jutottam be Márkus Bandi szobrászbarátom és az éppen Székelykeresztúron nyaraló Nagy Béla biztatására Kolozsvárra, nem mehettem egyetemre. Pénzem sem volt, megfelelő káderlapom sem. Az egyetemi évek helyett a kudzsiri és tövisi kényszer-munkahely következett, ami rosszabb volt, mint a börtön. Nem pa-

Manapság tényleg elszaporodtak a fotóról készített festmények. De kérdelem én: azokban mi a művészet?

naszkodni akarok, de amikor visszajöttem Marosvásárhelyre, nem volt hová hazamennem. Nem volt egy hely, ahová lehajthattam volna a fejem. Nem volt munkahelyem. Elindultam a város alsó feléből, és kilométereken keresztül mindenhova bekopogtam, ahol intézmény- vagy gyárnevet láttam a kapu fölött. Senki nem akart felvenni. Már a főtéren jártam, amikor az akkori Ciocan szövetkezethez, a majdani Elektromaroshoz alkalmaztak a Kossuth utcai öntődébe. Rosszabbul kerestem, mint egy segédmunkás, amikor meg ezt szóvá mertem tenni, Kiss Dénes, az igazgató azzal rázott le, hogy egy osztályellenség ne követelje. Aztán egy idő után mégis felvittek a könyvelőségre. Már családos voltam, amikor Olaru Gyurkához, a népművészeti igazgatóhoz festészetet tanulni. Onnan van az egyetlen diplomám, amúgy szakképzetlen napszamos vagyok.

SZUCHER ERVIN

Kedei Zoltán

A Maros megyei Raván született 1929-ben. Székelyke reszt úron, a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban érettségizett, majd sikeresen felvételizett a kolozsvári Ion Andreescu képzőművészeti egyetemre. „Egészségtelen származása” nem tette lehetővé, hogy elvégezze a főiskolát. Amikor engedték, vidéki iskolákban tanított, máskor kényszermunkára kötelezték. Olaru Gheorghe tanítványaként 1958-ban a marosvásárhelyi Népművészeti Iskolában szerzett diplomát. Szinte hat évtizede van jelen Marosvásárhely, Erdély és a teljes Kárpát-medence művészeti életében. Számos egyéni és közös tárlat kimagasló résztvevője. A Romániai Képzőművészek Szövetségének tagja. Alkotóereje szinte nem ismer megállást: Kedei Zoltán amikor nem ecsetet vagy ceruzát tart a kezében, tollat ragad és verset ír. **Legutóbbi kötetei:** Szivárvány kapuja (2015), Grafolira (2017)

Ellenfél nélkül

BORBÉLY ZSOLT ATTILA

Csupán néhány hét van hátra a köztársasági elnök által április 8-ra kitűzött magyar parlamenti választásokig. Az ellenzéki pártok egyre kevesebb meggyőződéssel hirdetik győzelmüket, ami nem csoda. Az egyetlen stratégia, amivel a Fidesz-KDNP szövetsége megbukatható lenne – amint azt már nem egy bal- és jobboldali elemző leszögezte –, az ellenzéki erők koordinált jelöltállítására lehetett volna. A hátralevő időben erre nem látszik sok esély. Negyven nap alatt egy ennyire heterogén társaság aligha fog egyezsége jutni abban, hogy ki legyen az az egyetlen jelölt 106 körzetben, aki felveszi a versenyt a közös nagy ellenséggel, a kormányerők jelöltjével. Mi marad hát számukra? A gyengék fegyvere, a választási csalással való riogatás, és az erőszakkal való fenyegetőzés.

Ellenfél nélkül – az LGT 1984-es albumának nem sok szerénységet árasztó címe lehetne mottója Orbán Viktor Várkert Bazárban elmondott éwertékelőjének. Legalábbis ami az intézményes politikát illeti. A miniszterelnök olyan megalapozott, könnyed ironiával intézte el az ellenzéki erőket egy-egy mondatban, hogy a négy évvel ezelőtti a szoborba öntött miniszterelnöki fejet rugdaló Dopeman is kénytelen volt elismerni, hogy verbális síkon lényegében kivégezte az ellenzéket.

Kelet-európai esély a keresztény kultúrának

Más kérdés, hogy nemzetközi porondon ellenfelek bizony vannak. A globális háttérhatalom és annak látható figurái, az Európai Unió ve-

zetői, valamint a Fidesz által előtérbe állított Soros György azon mesterkednek, hogy az unió döntéshozatali rendszerét konszenzusos elvről átállítsák a többségi elvre. Ha ez megtörténik, és megnyílik az út a brüsszeli diktatúra előtt, meglesz a jogi lehetőség arra, hogy a mára már az iszlám martalékává vált Nyugat rákényszerítse létmodelljét Kelet- és Közép-Európára, akkor aligha marad más út, mint a V4-ek összehangolt kilépése és új integrációs formák kialakítása.

Orbán Viktor joggal mondta tavaly Tusványoson, hogy a mi régióink jelenti Európa jövőjét, hiszen itt van csak esély a keresztény fehér kultúra hosszú távú fennmaradására. Nyugat-Európában a kölcsönösség, méltányosság, igazságosság alapértékeire a legkevésbé sem érzékeny, a minden ember egyenlő méltóságának elvét lábballal tipró muszlimok ötven éven belül még akkor is többségbe kerülnek, ha nem importálnák őket ma is tömegével.

javaslatok számbavétele. A globális háttérhatalom törekvése pedig éppen az, hogy még beszélni se lehessen a lényegről, sőt még e hatalmi képződmény létezéséről sem. Aki mégis megteszi, azt kockáztatja, hogy összeesküvés-elméletek forgalmazójának állítják be.

A magyarországi ellenzék kilátástalanságában a vehemenciába menekül. De erőlködése, hogy agresszív retorikával pótolja az érdemi mondanivaló hiányát, inkább nevenséges, mint félelmetes. Eljutottunk oda, hogy az éveken át szélsőségesnek mondott Jobbik elnöke a Fideszt nevezi szélsőjobboldalnak, amire persze még annyi alapja sincs, mint amennyi azoknak volt, akik az ő pártját látták ezzel a bélyeggel korábban. A különbség az, hogy bár a Jobbik intézményesült, hivatalos politikája 2016-ig józannak és mérsékeltnek volt mondható, akadtak olyan megnyilvánulásai különböző politikusainak, amelyek kimerítették a szélsőségesesség ismérveit. Ezzel

FOTÓ: MTI

Orbán Viktor felszámolta a polkorrektség illúzióját

Ki a szélsőséges?

A miniszterelnök ezúttal is mellőzte a mellébeszélést, és ismét a kimondhatóság határait feszegette. Rámutatott, hogy az elért sikerek és a Magyarországon honos nyílt beszédmód között lényegi összefüggés van. Egy probléma megoldásához elengedhetetlen annak fogalmi azonosítása és a megoldási

szemben a Fidesz esetében egyszerűen semmilyen megfontolható érv nem támasztja alá e minősítést. Nyilván nem tekintem megfontolható érvnek a nemzetközi baloldal és a magyarországi segédcsapatok olyan önvédő kommunikációs technikáit, hogy „aki Soros Györgyöt támadja, az antiszemita, s aki antiszemita, az szélsőséges”. Nevetséges is lenne, hi-

szen Sorossal élesen szembemegy a hivatalos izraeli kormánypolitika is, márpedig antiszemitanak nevezni Benjamin Netanjahut elég erős lenne.

A visszaküldött szájkosár

Orbán Viktor éwertékelője azon túl, hogy nem sokkal a választások előtt nyilván tartalmazott sikerpropagandának is nevezhető részeket, kitűnő elemzést nyújtotta az európai politikának. Nem véletlenül adta az egyébként mélységesen Fidesz- és nemzetgyűlölő szélsőliberális hvg.hu a beszámolójának azt a címet, hogy „Orbán ki-nötte Magyarországot”. Amit jóindulatú fogalmazással úgy is mondhatnánk, hogy a kormányfó politikai víziója, iránymutatási ereje, stratégiai látásmódja túlmutat az ország határain, és az egész kontinens, de legalábbis a Közép- és Kelet-Európa sorsalakítását célozta meg. Mindezt szilárd értékrendi alapon. Munka, haza, család – határozta meg Orbán a legfőbb értékeket beszéde elején. Gondolatmenetébe aforizma értékű, már-már költői megfogalmazásokat is fűzött: „a haza egy szívbeli horgony, amire mindenkinek szüksége van, és a hazafiak inkább elismerést érdemelnek, hogy újra és újra, minden támadás és gúnyolódás ellenére kivetik ezt a horgonyt, és újra és újra a szemünkbe mondják, hogy a haza minden előtt.” Ez a fő baja Orbánnal a nemzetellenes, kozmopolita társaságnak, amelyhez csatlakozott másfél esztendeje a jobb sorsra érdemes Jobbik is. Ez a háttérből mozgatott társaság, amelynek magját a 20. század második felére lényegében érdemi mondanivaló nélkül maradt baloldali liberálisok alkotják, a politikai korrektség jegyében egyre megdöbbentőbb s a természetes józan ésszel egyre inkább elmentmondó aberrációkkal áll elő. A genderideológia jegyében megerőszkolnak a természetet, szélesre tárják a kapukat a gyermekek (!) nemváltoztatása előtt, óvodásokat traktálnak homoszexuális propagandával, zsigerből támadnak

mindent, ami fehér és keresztény. Nem állom meg, hogy ide ne illesszek egy friss élményt: minap mesélte egy pap barátom, hogy egyik kollegáját Brüsszelben nem engedték be egy keresztény jelképpel (hal) az autóján egy katolikus (!) iskola parkolójába, mert sérti a másként gondolkodókat. Nos, ebben a világban vágja Orbán a Magyarországot is maguk képére formálni igyekvők arcába, hogy hazánk „nyolc éve szünetelteti a politikai korrektséget. Sülylyesztöbe került az euroblabla, a liberális szépelgés, a korrekt semmitmondás. A szájkosarat visszaküldtük Brüsszelnek, a pórázt pedig az IMF-nek.”

A lét a tét

Örömteli, hogy a határon túl nagyobb érdeklődés mutatkozik a választás iránt, mint négy esztendeje. Az okok sokrétűek. Vélhető, hogy a nemzeti erők is jobban szervezettek, hatékonyabban mozgószítanak. Maga a gondolat, hogy mi is választhatunk, mi is letehetjük névjegyünket a magyar sorsalakítás ünnepén, megszo-kottabbá vált. Feltételezhetően az is hozzájárul a nagyobb választási kedvhez, hogy sokan érzik: nem babra megy a játék. Mert ugyan Orbánnak áll a zászló, de ha netán nem a Fidesz szerzi meg a többséget, hanem a Jobbik és az álbaldal szövetsége, amelyet még Németh Sándor, a Hit gyülekezetének vezető lelkésze is „szörnyokaliciónak” nevezett, akkor bizony jó eséllyel Magyarország létalapjának módszeres felszámolása kezdődik el. Mert ugyan ki hiszi el a hatalomért minden jel szerint bármire képes Jobbiknak, hogy keresztbe feküdne a kozmopolita globalista hatalomnak?

A keresztény kultúra keblén magyar nemzeti közösségként való létünk kerülne végveszélybe, amennyiben a koherens jövőképpel és programmal nem bíró, háttérből mozgatott ellenzéki fröcsögök ragadnak meg a kormányrudat. Röviden fogalmazva a 2018-as választás esetében: a lét a tét.

Ki a nagyobb korrupct?

OLÁH-GÁL ELVIRA

Romániában kitört a korrupciós háború, az ok pedig Kövesiné asszony személye, akinek a volt férje magyar – mellesleg ugyancsak nagy hírt kavarró korrupciós ügy szereplője –, de fátylat rá, eltűnt valamelyik sülylyesztöben a válás következtében. Kövesiné sem makulátlan, amint

megjegyezte hűségese barátja, az államfő, aki elismerte az igazságügyi miniszter jelentése kapcsán: valóban vannak hiányosságok, hibák, de természetesen ezért még nem jár fővesztés, akarom mondani főügyészi székvesztés.

Johannis csak tudja, mit beszél. Emlékezzünk csak: mandátuma azzal kezdődött, hogy folyó összeférhetlenségi ügyében, amilyenekben szászásával ítéltek el polgármestereket, őt felmentették és a törvényt is módosították. Biztos, ami biztos, ne legyen gu-banc a későbbiekben sem. A főügyészasszony személyében garanciát lát a magát civil társadalomként meghatározó tüntető tömeg is, amelyről folyton kiderül, jól pénzelt szervezetek aktivistái

mozgatják, és amely követeli, maradjon Kövesi. Mert ha nem, oda a korrupcióellenes harc. Hogy ki kinek az eszköze, az nagy kérdőjel. A józan szemlélő számára ebben a cirkuszban csak az lehet a következtetés, hogy folyik a harc a hatalomért kis és nagy korrupctak között. Mert akinek a kezében az ostor, az vág közébe a szertelenkedő ellenfeleknek. Félelmetes eszközök birtokában van, aki irányítja ezt az intézményt. Elég, ha csak a törvénytelen lehallgatásokra, látványos, mediatizált, hajnali maszkos rohamrendőrök akcióira, házkutatásokra, milliárdos lopások hangzatos bejelentésére gondolunk. Milliárdok, amelyekről aztán megfélekedeznek, vagy kiderül, nem is léteztek.

Hogy hulltak nagy fejek, senki nem tagadja, de visszazerezni a lopott szájrét, azt már nem sikerült Kövesinek sem. Mi magyarok itt is a rövidebbet húztuk. Ránk aztán lecsapott a román korrupcióellenes igazságszolgáltatás ostora: ott is találtak, ahol nem volt. A magyar előjárók ellen évekig folytatott perek, kérdéses ítéletek, korrupciógyanú ott, ahol egyetlen fi-tying közpénz elherdálását sem lehet bebizonyítani. Vagy mást ne is említsek, csak a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium „korrupciós” botrányát. Ez már elég ahhoz, hogy hiteltelenné váljék ez a harc.

Tegye az igazságszolgáltatás a dolgát, folytassa a DNA a korrupcióellenes harcot, Kövesinével

vagy nélküle, végre érvényesüljön a jogállamiság, és ne azért hadakozzanak, hogy egyik vagy másik szék kinek az ülepéhez tapad. De hát hol vagyunk még attól ebben az országban, hogy a törvények ne a kiskapuktól hemzsegenek, és a jognak tisztelete legyen, amikor a románok felülmúlhatatlanok az elvek és szabályok árnyékában megbúvó, különféle „elintézések” terén.

A korrupció jórészt a hagyományos társadalomból öröklődött át – nyilván nem így neveztek e jelenséget, hiszen a dolgok természetes rendjébe illeszkedett. Nem én állítom, csak idézem Lucian Boia történészt, aki a fenti sorokat a Miért más Románia? című könyvében írta le.

Hazaszeretet, migráció és kereszténység

Testközelből Orbán Viktor miniszterelnök évértékelő beszédéről Budapesten

A budapesti Várkert Bazárban tartotta meg Orbán Viktor miniszterelnök 20. évértékelő beszédét. Helyszíni beszámoló a magyar kormányfő nevével fémjelzett eseményről.

Újságíróként azt a tanácsot kaptam, hogy a 15 órai kezdés előtt legalább egy órával hamarabb érjek a helyszínre, mert a biztonsági intézkedések miatt nagy lesz a torlódás. Ezt testközelből is megtapasztalhattam. Rendőri kordonok, rendőrautók és biztonsági emberek sokasága fogadott. No meg a kordonok közé terelt néhány baloldali aktivista az Együtt színeiben. Demonstrációjuk annyira erőteljének tűnt, hogy az érkező vendégek egy-egy pillantást vetettek rájuk, majd közömbösen továbbhaladtak.

Csak meghívóval lehetett bejutni, nekünk, médiásoknak pedig sajtóigazolvánnyal. A Várkert Bazár előtti részen mindenkinek detektoros kapun kellett áthaladnia. A kezdés előtt 45 perccel hosszú sor alakult ki a bejáratnál, de a beléptetés folyamatos volt. Az épületbe érkező vendégek elfoglalhatták helyeiket a nézőtérre, egyedül a tévéadók operatőrei panaszkodtak, hogy a nagy tömeg miatt eléggé szűk helyre terelték őket. Az írott sajtó a pulpituossal szemben, a hátsó sorokban kapott helyet, ahonnan jól szemügyre lehetett venni az évértékelő közönségét. Jelen volt a Fidesz politikusaik és színejava, több magyarországi közéleti személyiség, illetve a párt ifjúsági szervezetének, a Fidelitasnak a vezetősége és szép számú tagsága is, a kormánypárt utánpótlása. Előttem kapott helyet Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter is.

A sikeres nyolc év

A miniszterelnök a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület felkérésére mondta el évértékelő beszédét. A szervezők a Halott pénz nevű együttes Majd című dalával igyekeztek ráhangolni a közönséget a kormányfői beszédre. Orbán Viktort kormányának tagja, Balog Zoltán miniszter konferálta be. A kormány által folyamatosan tematizált migrációs válságra utalva Balog úgy fogalmazott: „Brüsszelben még nem, de Bajorországban már hálásan köszönik a Magyar Kormány migrációs politikáját”. A mikrofonhoz lépő miniszterelnököt hatalmas, szünni nem akaró taps fogadta. Pulpitusának jelmondata a Fidesz-KDNP választási kampányának a jelmondata is egyben: Nekünk Magyarországnak az első!

Az Orbán-beszédeknek van egy sajátos dinamizmusa, az

ót hallgató közönséget könnyen magával ragadja. Bevallotta, hogy mindig nagy izgalommal és örömmel készül erre a beszédre, ráadásul idén a 20. évértékelőre került sor és a Fidesz 30 éves évfordulóját ünneplik. Az első tapsra nem kellett sokat várni. „Ez a nyolc év jól sikerült, jobban, mint ahogy vártuk” – utalt az elmúlt két kormányzati ciklus sikereire. Orbán sorra megköszönte közeli munkatársainak a példaértékű munkát. Elsőként Matolcsy Györgynek, a Magyar Nemzeti Bank vezetőjének a nevét emelte ki, akit a nemzeti bank átalakításáért méltató, de kiemelte többek között Varga Mihályt, Fazekas Sándor vidékfejlesztési minisztert, illetve Balog Zoltánt is, akit külön megdicsért azért, hogy sikerült megdupláznia a felsőoktatásban tanuló romák számát.

Orbán Viktor sikertörténetként beszélt a mai Magyarországról. Kifejtette, számított ugyan gazdasági fejlődésre, de arra nem, hogy az életmód, a sport és a kultúra ilyen ütemben gyarapszik. Szavaiából kiderült, hogy a mozik, a színházak és a múzeumok is egyre több látogatót fogadnak, ami pontos lenyomata annak, hogy a magyarság kultúrnép. „Ebből a nyolc évből kihoztuk, amit ki lehetett hozni. A nyolc év vállalható, büszkék lehetünk, soha rosszabb nyolc évet” – fogalmazott.

Ellenzékváltó hangulat

Orbán Viktor elmondta, az egyszerű dolgokban hisz: a munkában, a hazában és a családban. Magyarország jobban néz ki, mint nyolc évvel ezelőtt, de még nem érte el célját, van hova fejlődni. Kifejtette: a Fidesz vezérfonala a rendszerváltásig vezethető vissza, hiszen tizenkét évet voltak kormányon, tizenhat évet pedig ellenzékben, tehát nincs még meg az egyen-

Orbán Viktor úgy fogalmazott: a Fideszt az különbözteti meg a többi párttól, hogy ők szenvedé lyesen szeretik Magyarországot és tesznek is érte.

súly. Ezen a szöfordulaton a közönség jót nevetett. Így még legalább négyéves kormányzás kellene ahhoz, hogy a mérleg nyelve egyensúlyba kerüljön.

A közelgő választásokra utalva Orbán úgy fogalmazott: a Fideszt az különbözteti meg a többi párttól, hogy ők szenvedé lyesen szeretik Magyarországot és tesz-

Soha rosszabb nyolc évet. A magyar miniszterelnök 20. évértékelőjén sikertörténetként beszélt a mai Magyarországról

nek is érte. Ezzel terítékre kerültek az ellenzéki pártok, amelyekről azt mondta, nem is érte, hogyan kérhetnek a néptől bizalmat. Az MSZP egy listavezető csőd-gondnokot igazolt, hogy kivezesse a szocialistákat a parlamentből. A Gyurcsány-féle baloldali párt-utalva Orbán azt mondta, a volt miniszterelnök csak annyit tud mondani, hogy az egyházak fogják be a szájukat és húzzák meg magukat. Az LMP kapcsán nem tudta eldönteni, mit is jelent a lehet más a politika, miközben a közönség nevetésben tört ki. A Jobbik páfordulásáról szólva úgy fogalmazott: ez a szebb napokat megért párt ma ott tart, hogy az iszlámot nevezi az emberiség utolsó reményének, tehát nem csoda, hogy ellenzékváltó és nem kormányváltó hangulat van Magyarországon.

A latin kereszténység menedéke

A miniszterelnöki évértékelőben fontos helyet kapott a migráció kérdése. A NATO előrejelzései szerint 2020-ig 60 millió ember indul el Európa felé, és ha Af-

harcol: Orbán elismerését fejezte ki Romániának, Szerbiának és Bulgáriának.

A nyugat-európaiak korábban azt mondták, hogy a kevertség szép, most meg a szolidaritás miatt kell befogadni az iszlám bevándorlókat. Magyarország viszont azokkal az országokkal akar szolidáris lenni, akik meg akarják védeni Európát. Ilyen például a V4-ek, a bajor CSU és Ausztria is hazafias irányt vett. Orbán külön kiemelte az olasz Silvio Berlusconi pártját, a Forza Italiát, amely ismét kormányzati pozícióba kerülhet. A miniszterelnök szólt azokról a nyugati politikusokról is, akik korábban sokat bírálták a magyar kormányt, viszont ma már nincsenek hatalmas: Werner Feumann és Christian Kern Ausztriából, Matteo Renzi Olaszországból, Zoran Milanovic Horvátországból vagy Martin Schulz Németországból. A migráció témakörében szó esett még a Stop Soros törvénycsomagról, illetve az ENSZ újabb törekvéseiről, hogy biztonságos és szabályozott bevándorlási útvonalat hozzanak létre az Európába érkezők számára, olyan elképzeléssel, hogy a migráció kedvezően hatna az európai országok fejlődésére. „Az USA már elhagyta a tárgyalóasztalt, és Magyarország is csak azért maradt még ott, hátha meg tudja változtatni ezt a javaslatcsomagot” – fogalmazott a magyar miniszterelnök.

Ki a földszintre, ki az ötvenedik emeletre érkezik

A miniszterelnök frappánsan zárta beszédét. Az ellenzék nem érzi az idők szavát, ezért

nem támogatta a kormányt a kerítésépítésben, a kvótanépszavazásban és a Soros elleni harcban sem. „Reménytelen helyzetben vannak, és már de Gaulle óta tudjuk, hogy a reménytelenség gyűlöletet szül”. Ennek kapcsán mondta Orbán Viktor, hogy olyan ez a történet, mint az az ember, aki az ötvenedik emeletről zuhan, és közben mind azt hajtogatja: eddig minden rendben. „Ötven nap múlva mindenki megérkezik, ki az ötvenedikre, ki a földszintre. Hajrá Magyarország, hajrá magyarok!”

A közönség hatalmas vastapsal köszönte meg a beszédet. A világhálóra felkerült közvetítés képeiből láttam, hogy mennyien rekedtek kinn, miközben a belső térben talpalatnyi hely sem volt szabad. Az eseményt záró Balog Zoltán búcsúzás előtt még felhívta a figyelmet arra, hogy további aláírásokra van szükség a Minorit SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezés ügyében. Ha összegyűl az egymillió aláírás, akkor az Európai Uniónak érdemben is foglalkoznia kell az őshonos népekkel kapcsolatos jogszabályok meghozatalával.

A teremből való távozáskor jó pár neves sportemberrel futottam össze. Deutsch Tamás európai parlamenti képviselő egyben az MTK sportklub elnöke, de ott volt Orosz Pál, az FTC Zrt. vezérigazgatója, vagy Szöllösi György, a magyar labdarúgás rendkívüli és meghatalmazott nagykövete is. A jeles sportújságíró azt mondta, hogy ennyien még soha nem vettek részt Orbán Viktor évértékelőjén.

Gazdaegyesület a mangalica erdélyi követe

Budapesten, a Földművelésügyi Minisztériumban megtartott Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének (MOE) konferenciáján közös szándéknyilatkozatot írt alá az Érmelléki Gazdák Egyesülete (ÉGE) képviselőjében Csomortányi István ügyvezető. Az aláíró szervezetek és személyek elkötelezték magukat az őshonos magyar fajtának számító mangalica védelmére. A gazdaegyesületet négyfős delegáció képviselte, köztük Borsi Levente falugazdász.

Idén az Európai Unió várhatóan elfogadja az őshonos állatfajták szabályozásáról szóló határozatot. A szabályozás érinteni fogja többek között a mangalicaserést is. Románia szintén magának mondja a fajtát, holott világosan bizonyítható, hogy a mangalica mindhárom alfaja a 19. században magyarországi nemesítés eredményeképpen született. Minden bizonnyal ennek tudható be a román fél idején fokozott érdeklődése a mangalica iránt és a fajta romániai létszámának növelésére indított program is, amelyet a bucaresti mezőgazdasági minisztérium támogat.

Az Érmelléki Gazdák Egyesülete a kérdésben világos és egyértelmű állásfoglalást szorgalmaz, és arra biztatja a bihari tenyésztőket, hogy lépjenek kapcsolatba a magyarországi mangalicatenyésztő egyesülettel, hiszen a magyar szervezet segítséget ad a hiteles fajtajegyek szerinti törzskönyvezéshez, és szakmai tanácsokkal is szolgál. Védett őshonos állatfajtaként a mangalica Magyarország magas genetikai értéket képviselő, kiemelt jelentőségű mezőgazdasági kulturális értéke. Emellett a biológiai sokféleség megőrzője és különleges biológiai minőségű öko-, illetve bioélelmiszerek

FOTÓK: EMGESZ

Közös szándéknyilatkozatot írt alá a mangalicatenyésztésről az Érmelléki Gazdák Egyesülete képviselőjében Csomortányi István ügyvezető

és márkázott termékek alapanyaga egyben – hangsúlyozta Nagy István, a Földművelésügyi Minisztérium parlamenti államtitkára a MOE International Együttműködési Program Konferencián Budapesten. Az államtitkár kiemelte: a több mint 9400-as törzskönyvezett mangalica koca, valamint a hazai és a nemzetközi piacokon egyre népszerűbb mangalicatermékek kiváló bizonyítékai az agrártárca és a Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete munkájának, együttműködésének.

A konferencián az együttműködésről szóló megállapodást japán, spanyol és francia tenyésztők is aláírták, akik mind elismerik a fajta eredetét és a szigorú magyar szabályozást magukra nézve kötelezőnek tartják. A MOE konferencia keretében került sor szombaton a XI. Mangalica Fesztiválra is, amelyet a budapesti Szabadság téren szerveztek meg.

„A mangalicaserés az utóbbi évek magyar állattenyésztésének sikertörténete, ez az őshonos fajta egyre kedveltebb bel- és külföldön egyaránt” – mondta Czerván György, a Földművelésügyi Minisztérium (FM) agrárgazdaságtért felelős államtitkára. Kiemelte: a folyamatot segítették a sertésenyésztőknek juttatott támogatások. A sertéságazat támogatása a 2010-es szinthez képest megháromszorozódott, évi 6 milliárd forintról 17,8 milliárd forintra emelkedett az állatjóléti támogatásokon keresztül. Az elmúlt időszak erőfeszítéseit alátámasztja, hogy a Mangalica Fesztiválon évről évre egyre több a szakmai résztvevő és a látogató. Az államtitkár szerint a mangalica tenyésztésének sikere példát adhat más őshonos fajok és fajták tenyésztőinek arra, hogy a hagyományos magyar állatfajták tartása jövedelmező tevékenység lehet – áll az Érmelléki Gazdák Egyesületének közleményében.

ERMELLÉKI GAZDÁK EGYESÜLETE

Mangalicakiállítás a budapesti Szabadság téren: az Európai Unió őshonos magyar fajtává nyilvánítja

Csomortányi István az EMGESZ régi-új elnöke

Csikszeredában tartotta tisztújító közgyűlését az Erdélyi Magyar Gazdák Egyesületeinek Szövetsége február 23-án és 24-én. Az eseményen partiumi, közép-erdélyi és székelyföldi tagszervezetek képviseltették magukat. Mintegy 15 tagszervezet számolt be éves tevékenységéről, az elmúlt esztendő fontosabb gazdaeseményeiről, illetve a 2017-es év pályázati lehetőségeinek kihasználásáról. Terítéken volt a falugazdász program kiépítésének alakulása is. A találkozó második napján a tagszervezeti ülés keretében két falugazdász számolt be eddigi tevékenységéről, majd sor került a szövetség vezetőinek tisztújítására. A tagszervezetek továbbra is Csomortányi Istvánnak szavaztak bizalmat, alelnök Tiboldi László, elnökségi tagok Jakab Ernő, Varkola Tibor és Fazekas Miklós lettek.

A szövetség régi-új elnöke, Csomortányi István lapunknak elmondta: amióta legutóbb fél mandátum erejéig elvállalta az

EMGESZ elnökségét, sikerült megszilárdítania a gazdaszövetség alapjait. A szerteágazó tevékenységeket a szűkös anyagi erőforrások ellenére is sikerre vitték.

Új mandátumában az elnök prioritásnak tekinti a budapesti Földművelésügyi Minisztérium által támogatott falugazdász-hálózat erdélyi kiépítését. Ma az EMGESZ az egyetlen magyar gazdaérdekvédelmi szövetség, amely Erdély egész területét lefedi Brassótól Máramarosig, így érthetően nagy igény lenne a kibontakozóban levő új falugazdász-hálózat bővítésére. Az EMGESZ-nek jelenleg két falugazdász van, tagszervezeteinek pedig további hat. A Földművelésügyi Minisztérium tervei szerint Erdélyben mintegy ötven falugazdász fog majd dolgozni főállásban. Csomortányi István elégedett az új elnökséggel is, amely lefedi Erdély történelmi régióit. Az elnökség tagjai agrárszakemberek vagy gyakorló gazdák.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara segítségét kéri a Minority SafePack ügyében

Az EMGESZ nyílt levélben fordult a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnökéhez, Gyórfy Balázshoz a Minority SafePack támogatása ügyében. A levélben többek között ez áll: „az elmúlt száz esztendő leírhatatlanul sok megpróbáltatást és szenvedést hozott az országhatárokon kívülre szakított magyar nemzetrészeknek. Magyarok százezrei lettek idegen államok polgárai úgy, hogy közben egy tapodtat sem mozdultak szülőföldjükről. Teljes megyéket, településeket egész sorát, hagyományos történelmi térségeket és családok százezreit szakították szét. Különösen nagy teher hárult és hárul napjainkig is az elszakított nemzetrészek vidéki tagjaira, azokra, akik ma is művelik apáik vérel és verejtékkel megszentelt ősi földjét.

Éppen ezért éltük meg történelmi elégtételként az Országgyűlés által elfogadott új alkotmányt, amely rögzítette a Magyar Államnak a külhoni magyarsággal kapcsolatos mindenkor felelősségvállalását, illetve a magyar állampolgárság, szüleink, nagyszüleink állampolgárságának visszaadásáról szóló törvényt, amelynek nyomán Erdélyben már több mint hatszázezer honfitársunk tehetett esküt. Az elmúlt nyolc évben tehát a törvény betűi szerint közjogi értelemben és a gyakorlatban is megtörtént a nemzet újraegyesítése. Az elmúlt nyolc esztendőben Magyarország vezetői többet tettek a nemzet békés újraegyesítéséért, mint az azt megelőző húsz vagy akár hatvanöt évben bárki is. Mégis, sok még a teendőnk. Különösen sok megoldandó feladat vár reánk a külhoni magyarság sorsának jobbra fordítása terén. Ennek egyik eszköze, amelyet ezúton ajánlok jó szívvel Elnök Úr figyelmébe, az az európai uniós kezdeményezés, melyet Minority SafePack kezdeményezés néven ismerhetünk meg az elmúlt hónapokban. Ennek lényege, hogy polgári kezdeményezésként olyan szabályozás elfogadását tűzethetnénk az Európai Bizottság napirendjére, amely az őshonos nemzeti közösségek védelmére kötelezné a tagállamokat. Ezzel nem csupán az elszakított magyar nemzetrészek nyernének, de az unió mintegy 50 millió azon polgára is, aki valamelyik őshonos, kisebbségben lévő nemzeti vagy nyelvi közösség tagja. Ehhez az unió hét országában kell összesen egymillió támogató aláírást gyűjteni. Az aláírások összegyűjtésének ügyében egység van az erdélyi magyar politikai erők között, a felvidéki magyarság csatlakozása mellett már számos anyaországi civilszervezet és a nemzeti összetartozás megerősítéséért oly sokat tett anyaországi kormánypártokat is sikerült megnyerni a közös cél eléréséhez. Éppen ezért azzal a kéréssel fordulunk Elnök Úrhoz, hogy a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara is csatlakozzék a fent leírt kezdeményezéshez és vegyen részt az aláírások összegyűjtésében. Tudjuk, a vidék, a gazdaemberek testvéri segítőkészséggel fordultak mindenkor az elszakított nemzetrészek felé, így meggyőződésünk, hogy ezúttal is számíthatunk támogatásukra.”

A NAK főelősegítője a Kárpát-medence magyar gazdái összefogásának, amelynek legfontosabb kerete a gondozásában életre hívott Kárpát-medencei Magyar Gazdák Egyeztető Fóruma.

Szövetkezéssel meghódítható áruházak

Minden eddiginél több uniós forrás áll az együttműködő gazdák rendelkezésére

A mezőgazdasági tanfolyamok idejét éljük, Erdélyben több gazdaszervezet is erre az időszakra tervezi képzéseit. Az Aranyosszéki Gazdák Egyesületének szokásos februári mezőgazdasági konferenciája ma már a régió gazdáinak egyik fontos szakmai fóruma lett. Idén a pályázati lehetőségek bemutatására helyezték a hangsúlyt.

Az erdélyi magyar gazdák körében a rendszerváltás óta népszerűek a különböző téli gazdatanfolyamok. Amikor volt, aki megszervezte, nagy érdeklődés övezte, hiszen ilyenkor mezőgazdasági szakemberek bevonásával tartottak érdekes előadásokat és gyakorlati bemutatókat. Az így szerzett elméleti és gyakorlati tudást a gazda az előtte álló mezőgazdasági évben alkalmazhatta. Románia uniós tagsága jelentősen bővítette a gazdatanfolyamok tematikáját. Fő helyre kerültek a különböző pályázati lehetőségek, amelyek nélkül ma már aligha képzelhető el a tartósan mezőgazdaságból élők boldogulása.

Négy-öt évvel ezelőtt az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) nagy fába vágta fejszéjét, amikor vezetőségi döntés született arról, hogy kistérségi mezőgazdasági egyesületeket alakítsanak. Ezt elsősorban a vidéki gazdák igénye indokolta, hiszen a kilencvenes években még viszonylag jól működő magyar gazda-érdekvédelem, illetve a gazdák szakmai oktatása Erdély több vidékéről tűnt el. Ezért az úrt helyi szinten szerveződő, intézményes formában kellett pótolni. A tucatnyi új gazdaegyesület részeként így alakult meg az Érmelléki, az Aranyosszéki és a Mezőségi Gazdák Egyesülete. Az elmúlt négy év alatt mindegyik fontos közösségépítő munkát vállalt fel egy-egy térség magyar gazdáinak körében. A gazdaszervezetek a budapesti Földművelésügyi Minisztérium támogatásával az elmúlt években számos gazdatanfolyamot, gazdakonferenciát, Kárpát-medencei tapasztalatcserét, különböző helyi mezőgazdasági vásárokat és nagyobb lélegzetű kiállításokat szerveztek, vagy jelentős magyarországi mezőgazdasági és élelmiszeripari kiállításokon vettek részt.

Az Aranyosszéki Gazdák Egyesülete e sorban előkelő helyet foglal el, amit legjobban a február 10-én a kolozsvári Kerék Csárdában megtartott immár negyedik mezőgazdasági konferenciájuk bizonyítja. A 2014-ben tető alá hozott első konferencia óta e kistérségi kezdeményezés olyan minőségi agrárfórummá fejlődött, ahova az agrárgazatban jártas, tapasztalt szakemberek jönnek előadni, illetve meghallgatni az évről évre népesebb, mezőgazdasági termelők, kisvállalkozókból álló hallgatóság észrevételeit, kérdéseit és

tapasztalatait. E konferenciák érdekessége, hogy minden alkalommal bemutatkozik egy-egy olyan vállalkozó, akinek immár sikertörténet lett a gazdálkodása: piacra jutott, teríteni tudja termékeit, tehát a családja ebből él meg.

Az idők szava

Az idei konferencia elején ez a pozitív, jövőbe néző szemlélet fogta meg a résztvevőket. A főszervező Aranyosszéki Gazdák Egyesületének az elnöke, Moldvay Ákos szavaival élve a gazdaszervezet csodákat nem tehet, de apró lépésekkel sok minden megváltoztatható. Elsősorban olyan, ami tőlünk függ. Ezt a célt szolgálja az egyre nagyobb igényt kielégítő Bejön a vidék Kolozsvárra nevet viselő, tavasztól ismét havi rendszerességgel jelentkező gazdapiac, a fo-

Kis Júlia jogász a megoldatlan tulajdonviszonyokról tartott előadást

lyamatosan bővülő gazdakataszter, a gazdákkal történő kapcsolattartás és a mezőgazdasági konferencia is. Itt a termelők első kézből juthatnak hozzá fontos pályázati és egyéb információkhoz. Ennek kapcsán mondta Mihály Ágnes, az EMNP Kolozs megyei elnöke, a konferencia társszervezője,

je, hogy a világ, így a gazdatársadalom is állandó versenyben él, és eredményes csak az lehet, aki időben hozzájut a szükséges információhoz. „Sikeres ma már csak szervezetben lehet a gazda, egymagában nem. A mi feladatunk az, hogy időben hozzuk az információt, és megtanítsuk az embereket arra, hogyan kell társulni és szerveződni” – fogalmazott a politikus.

Soós Sándor, a néppárt országos alelnöke a márciustól induló különböző mezőgazdasági pályázatok idényére figyelmeztetett. A konferenciát is ezért szervezték februárban, hogy a gazdáknak érdemi és időbeni tájékoztatást nyújtsanak az APIA-pályázatok változásairól, illetve az uniós pályázatok lehívásának lehetőségeiről. Ez utóbbi már bonyolultabb és nagyobb kihívás a gazda számára. A kitartóak azonban az ezzel járó nehézségekkel is megbirkóznak. A Kolozsvár közeli Felek község polgármesterének magyar tanácsadója szerint helyi, közszégi szinteken is vannak mezőgazdasági források, amivel élni lehetne. A gazdák mégsem érdeklődnek a helyi pályázati lehetőségek iránt. Pedig sok mindenre volna piac, ha a gazda nyitott az újításra. Soós a Selgros áruházlánc kolozsvári igazgatóját idézte, aki arra panaszkodott, hogy képtelenek beszerezni helyi forrásból az ilyenkor már egyre keresettebb zöldségeket – zöldborsót, retket, salátát –, így azokat Bukarest környéki termelőktől vásárolják. „Egy kisgazda nem tud ekkora áruházlánc beszállítójává válni, de többen összefogva ezt bevállalhatják” – fogalmazott a néppárti politikus.

Változatlan APIA-támogatások

A Mezőgazdasági Kifizetési és Intervenciós Ügynökség (APIA) Kolozs megyei kirendeltségének képviselőjében jelen lévő Kovács

István mérnök részletes beszámolóját várták leginkább a gazdák. A március 1-től május 15-ig igényelhető egységes mezőgazdasági támogatások iránt nagy az érdeklődés, hiszen megfelelő mezőgazdasági területnagyság, illetve a támogatás lehívásához előírt állatlétszám esetén a számlára érkező pénz immár hosszú évek óta biztosnak mondható. A gazdák

„Egy kisgazda nem tud egy áruházlánc beszállítójává válni, de összefogva ezt bevállalhatják.”

számára jó hír, hogy a tavalyi feltételekhez képest az idei kiírások nem változtak, legfeljebb finomhangolásokra, apróbb pénzügyi eltérésekre kell számítani. A szakember szerint mindez természetes, hiszen az APIA által kifizetésre kerülő agrártámogatásokat az Országos Vidékfejlesztési Programban hét éves időszakokra rögzítik: jelenleg a 2014–2020-as periódus előírásai érvényesek. Legtöbbször a területalapú támogatást igénylik, amely mintegy száz euró hektáronként. Ehhez különféle kiegészítők kapcsolhatók, amennyiben az igénylő például fiatal gazda, ez pedig önmagában 25 százalékkal nagyobb összeget jelent gazdasági területre. A területalapú támogatás mellett több más támogatási forma létezik: az újraszított, a zöldítési, a fiatal, illetve a kisgazdáknak járó felszerelés. De a növénytermesztők és az állattenyésztők is összekapcsolt támogatásokat igényelhetnek.

FOLYTATÁS A 9. OLDALON

A Székelygyümölcs projekt

György Máttyás a Székelygyümölcs projekt sikeréről

A mezőgazdaság és élelmiszeripar terén kevés magyar közösségi sikertörténet van Erdélyben. Miután a kommunista rendszer súlyosan károsította a szövetkezés eszméjét, a rendszerváltás után mintegy három évtizeddel sem sikerült az előfeltételeken túllépni. Ezért discséretes minden olyan kezdeményezés, amely közösségi összefogással gazdasági sikertörténetté alakult. Az Udvarhelyszéken megvalósított Székelygyümölcs Egyesület gyümölcsfeldolgozó kisüzeme ilyen megvalósítás. A régi gyümölcsfajták átmentésére alapozó tervről az egyesület gazdasági igazgatója, György Máttyás beszélt, aki a pálinkakészítés alternatívájaként tekint a székelyföldi gyümölcsfeldolgozásra. A kezdetben ízék, dzsemek készítését is magában foglaló terv végül a gyümölcslel előállításában bontakozott ki: a környék gazdái beszállítják a feldolgozandó gyümölcsöt, és elviszik az öltitres palackokba zárt gyümölcslevet. A Norvég Alap 160 ezer eurós és a farkaslaki önkormányzat 50 ezer eurós beruházásával elindult projekt megmozgatta a környék kisgazdáit: Farkaslakán 750, Zetelakán pedig 370 tonna almát dolgoztak fel egy évben. S habár az utóbbi egy-két esztendőben csökkent a gazdák érdeklődése, a terv nagy hozománya, hogy sok embert ráébresztett a helyi termékek – elsősorban a gyümölcsök – hasznosítási lehetőségére.

FOLYTATÁS A 8. OLDALRÓL

Vonzó támogatási lehetőség szól az ökológiaért, akik tavaly egy hektár szántóföldi növénytermesztésre 293 eurót, zöldségtermesztésre 500, gyümölcs-termesztésre 620, szőlészetre 530, míg gyógynövénytermesztésre 365 eurót kaptak hektáronként.

Az APIA-szakembert, Kovács Istvánt elárasszó kérdésözön a bizonyosság arra, hogy a gazdák részéről mekkora az igény az ilyen típusú tájékoztatásra. Szörnyvidéken kétszeresen fontos egy-egy magyar szakember jelenléte a helyi magyar gazdák körében, hiszen a kifizetési ügynökségek irodáiban a székelyföldi megyékben kívül alig akad egy-egy magyar mezőgazdasági szakember, aki anyanyelvén tudja felvilágosítani a gazdát. Az ügynökség honlapja – www.apia.org.ro – részletes román nyelvű tájékoztatót nyújt a tudnivalókról.

Uniós pályázatok minden mennyiségben

A kolozsvári székhelyű és erdélyi lefedettségű Goodwill Consulting pályázati cég a magyar igénylőket is szakszerűen eligazítja szakembergárdájával. Bartis Botond a cég képviselőjében ismer-

Vitus Csaba fűszernövény-termesztő tizenegy év után lett vállalkozó

tette az elsősorban mezőgazdasági és élelmiszeripari tevékenységre megpályázható ideai uniós forrásokat. A fiatal gazdák 40–50 ezer eurós indulási támogatásától a közepes nagyságú farmok fejlesztéséhez igényelhető kétféle euróig számos pályázat között lehet válogatni. Az ideai kiírások fontosabb témái: gyümölcságazati befektetések 10–70 százalékos önrésszel, élelmiszeripari befektetések 50–60 százalékos önrésszel, illetve az úgynevezett ellátási láncok támogatása, ami a gazdák szövetkezését, társulását segíti a végtermék értékesítése céljából. Amúgy a gazdák szövetkezését több kiírás is támogatja, ez a mostani pályázati ciklus egyik prioritásának számít.

Az uniós pályázatok sikerének egyik alapfeltétele, hogy a pályázat szakszerűen legyen elkészítve. Erre pedig a pályázati írásban jártas cég vagy magánszemély alkalmas leginkább. Bartis Botond szerint tíz év alatt 1150 sikeres pályázatuk volt, amire 200 millió euró uniós támogatást hívtak le ügyfeleik számára, a sikerarány mint-

Soós Sándor és Moldvai Ákos: a politikai és az egyesületi elnök pozitív gondolkodásra serkenti a gazdákat

egy 90 százalékos. Ez azt feltételezi, hogy miután tisztázzák az őket megkereső pályázó elképzeléseit és lehetőségeit, a rendelkezésükre álló adatok alapján eldöntik, van-e esély a sikeres pályázásra. Ha igen, akkor elkezdődik a pályázat elkészítése és összeállítása, ha nem, akkor eltanácsolják a jelentkezőt. Hiszen a sikeres elbíráláshoz szükséges minimális pont-

A jogilag rendezett tulajdonviszonyok általában kizáró jellegűek egy-egy uniós pályázat leadásánál, ami nem kis gondot okoz a gazdák számára. A jogász a kézi szerződések érvénytelenségére figyelmeztetett: ha egy adásvételt nem ügyvéd vagy közjegyző előtt szentesítenek, az sok fejtörést és kellemetlenséget okozhat később az új tulajdonosnak. Sőt, az így megvásárolt tulajdonát el is veszítheti. Se szeri, se száma a hasonló okból indított erdélyi pereknek. Az előadásból az is kiderült: a jó pályázati lehetőségek elé néző új szövetkezetet öt alapító taggal lehet elindítani.

Fűszernövények sikere

Az ideai mezőgazdasági konferencia sikertörténetét a Kolozsvárral szomszédos Györgyfalváról érkező Vitus Csaba vállalkozó mutatta be. Az eredetileg 11 évig építőmérnökként dolgozó Vitus olyan elképzeléssel váltott szakterületet és szakmát, hogy gyógynövényekből készítsen biokénőcsöket és bioolajat. Az erre leadott pályázata azonban nem nyert, ő pedig megmaradt egy csomó fűszernövényrel, amit nem tudott értékesíteni. Amikor piacot keresett, rádöbbsent, hogy a kolozsvári áruházakban többnyire Magyarországról és Olaszországból származó importnövényeket forgalmaznak. Egy beszállítóval sikerült megegyeznie, hogy a követ-

kező esztendőre, azaz 2015-re 15 ezer cserépfűszernövényt termeszt. Ez volt a kezdet, 2017-ben pedig már 200 ezer cserép kelt el, idénre 300 ezret terveznek. A vi-

Pályázásra biztat Bartis Botond, a Goodwill Consulting munkatársa

szonteladón közben sikerült túllépni, így a Kaufland üzletláncal szerződött, idétől pedig a Lidl áruházalattal is. Elmondta: igen tisztes kapcsolatot épült ki az áruházláncal: hét nap múlva fizetnek, és tavaly a mintegy 180 ezer cserép fűszernövényből kevesebb mint tízet kellett visszavennie. „Jól látható, hogy az áruházláncok egyre inkább a hazai termékeket vadásszák, keresik a helyi terme-

zőket, így aki megfelelő mennyiséget és minőséget tud szállítani, azal szerződést kötnek” – magyarázta a györgyfalvi vállalkozó.

Erdély egyik legnagyobb fűszernövény-beszállítójaként mindössze 1400 négyzetméternyi fóliasátorban termel. Igaz, ez a kerteszet ma már cseréptöltő gépeket, automatizált csepegtető öntözést és önszabályozó fűtést is jelent szezonban 3–4 ember állandó munkájával.

Kezdetben a Youtube csatornáról ellesett gyógynövény-termesztési ismeretekkel induló Vitus a kolozsvári agrártudományi egyetemen is tanult: mesteri szakon végzett el két év kerteszetet, hogy beleszorgoljon a szakirodalomba is. Szerinte azonban a legfontosabb a saját tapasztalat, mert kevés olyan szakember van, akitől jó tanácsot lehet kérni. Ő maga is megfizette a tanulópénzt, de amikor rájött valamire, azonnal tudott változtatni.

A kezdetben termesztett mintegy 20 fűszernövénynek ma alig a felével foglalkozik: leginkább a menta különböző fajtáira, a ba-

zsalikomra, petrezselyemre, citromfűre és a zsályára van kereslet. A piaci igények növekedésével arányosan évről évre mind több befektetésre van szüksége, így folyamatosan újabb fóliaházakat épít. A vállalkozó szerint csak úgy lehet kifizetődően termelni, ha az áruházakba nagy mennyiséget szállítanak.

KISRÉTI ZSOMBOR

Az APIA képviselője, Kovács István a gazdák kérdéseinek özőnében

Újra slágernövény lehet a kender

Kárpát-medencei összefogást szorgalmazznak az egyre több területen hasznosított ipari növény termesztésére

Az elmúlt évszázadban nagy sikernek örvendő kendertermesztés a rendszerváltás után épült le, de egyre sokoldalúbb felhasználása ismét az érdeklődés középpontjába emelte. Termesztését a budapesti Nemzetstratégiai Kutatóintézet népszerűsíti. Egy marosludasi szakmai fórumon foglalkozott a témával az RMGE Maros gazdaszervezet.

A 20. század elején még óriási területen termesztették a kendert, jobbra rostfeldolgozásra. A korabeli Magyarországon mintegy 80 ezer hektár kenderterülettel rendelkezett, amiből Erdély is derekasan kivette részét. Trianon után ennek köszönhetően Románia is kendernagyhatalomvá vált. Ezt örökölte a kommunista hatalom: fénykorában összesen mintegy negyven kenderfeldolgozó működött az országban. A legnagyobb Temesváron, amely világvizonylatban is a vezető üzemek közé tartozott. Az ötvenes években Marosludason 1955-ben jött létre a kenderáztató vállalat, majd 1973-ban fonoda nyílt, ahol kenderszálat és spárgaféléket gyártottak. A korabeli üzemben rengetegen dolgoztak a környékbeli falvakból is, a marosludasi gyár volt a könnyűipar egyik legfontosabb beszállítója.

A romániai kenderfajták a világ legjobbjai közé tartoztak, hektáronkénti rosttermésátlaguk elérte a 10 tonnát, rosttartalmuk pedig a 30 százalékot. A kommunista időszak fénykorában több mint 60 ezer hektáron termesztettek kendert. A rendszerváltás előtt Magyarországon mellett Romániában volt a legmagasabb a vetésterület, a termék igen keresett volt a nemzetközi piacokon is. A három-négy évtizeddel ezelőtti kenderterületnek mára a töredéke maradt.

Kihalóban a háztáji, de az ipari is

A rendszerváltás elhozta – mint minden ágazatban, a kendertermesztésben is – a hanyatlást. Tulajdonképpen már a nyolcvanas években megkezdődött az ágazat leépítése, amikor folyamatosan növekedett a Bangladesből, Kínából és Indiából behozott szintetikus rostok mennyisége. A korábbi kendertermesztő terület 20 százalékára csökkent. Míg a „kender-történelem” csúcspontjában mintegy 40 kenderüzem működött, mára kettő maradt. Ha a háború előtt és közvetlenül utána a falusi környezetben előállított és feldolgozott kender még igen jelentős értéket képviselt a családok költségvetésében, mára ez csak múzeumi bemutató jelleggel létezik. Nagyobb baj, hogy az ipari méretű termesztés és feldolgozás is kímélőben van.

Érdekes jelenség, hogy ez az ipari növény ismét reneszánszába lép. A 30 százalék cellulózt, 30 szál-

alék olajat és 30 százalék tüzelőanyag-potenciált tartalmazó növény egyre keresettebb a nemzetközi piacokon.

A kenderrost a textilipar alapanyaga, magját, illetve az abból préselt olajat pedig élelmiszerként hasznosítják. Napjainkban az építőipar fedezte fel, ugyanis kiváló hőszigetelő és tűzálló képessége miatt a kenderrostból építőanyagokat gyártanak, de a gyógyszeripar is érdeklődik iránta. Arról nem is beszélve, hogy a kender pozdorjájából gyártott brikett tüzelőanyagként egyenrangú a bükk- és a gertyánfából készülttel.

A hajdani kenderáztatók már csak emlékekben élnek, de ugyanez a sorsa a kenderfeldolgozó gyáraknak, többek között a marosludasinak is. Ezt 2003-ban a Lutex Rt. vásárolta meg, de mivel az állam nem támogatta az ágazatot, 2008-ban áttért golyóálló mellények gyártására. No persze azok nem kenderből készülnek.

A kendertilolásról – a növény törésére, tisztításra, a pozdorjától való megszabadítására használt eszköz – már a falusi gyerekek sem hallottak. Pedig nem is olyan régen az erdélyi gazdaságokban a tiló még általánosan használt eszköz volt.

Fény az alagút végén

Hasonló a helyzet az anyaországban is. Ezért tartja fontosnak a Molnár György által vezetett Nemzetstratégiai Kutatóintézet (NSKI),

hogy a helyzet javítása érdekében lépéseket tegyen. „Az NSKI célja határokon átívelő fejlesztési hálózat létrehozása az ipari kendergazdaság újjáépítésére, e hasznos növény gazdasági, kulturális és közösségépítő szerepének visszaállítására. Az ipari kendernövény különlegessége, hogy sokrétű feldolgozásával olyan termékek állíthatók elő, amelyek meghatározóan hozzájárulnak az egészséges élet feltételeihez, többek között az étkezésben, az öltözködésben, az autógyártásban, az építőiparban és a szépségiparban. A székelyföldi, különösen a Maros megyei magyar gazdák a kendertermesztés úttörőinek számítanak, ezért a velük való együttműködés, valamint az ő szakmai támogatásuk az NSKI kiemelt célkitűzése. Mivel a Kárpát-medence valamennyi magyarlakta térségében van érdeklődés az ipari kender termesztése és feldolgozása iránt, összmagyar együttműködést szorgalmazzunk ezen a területen is” – nyilatkozta lapunknak Pásztor Zsolt, az NSKI agrárgazdaság-fejlesztési referense.

Ehhez a kezdeményezéshez csatlakozott a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete (RMGE) Maros szervezete is, amikor a Marosludas környéki gazdák számára kenderrel kapcsolatos tájékoztatót szervezett. Erre meghívták a növény alapos ismerőjét, dr. Constantin Gäucă mérnököt, tudományos kutatót, aki 42 évet dolgozott kendertermesztésben és kutatásban. Ő mondta el, hogy mára alig 600–700 hektárra apadt e hasznos növény termőterülete.

Napjainkban a kendertermesztést némiképp hátráltatja, hogy még a hivatalos szervek fejében sem tisztázták, hogy mi a különbség az ipari és a vadkender között. Utóbbinak a pszichoaktív hatóanyagtartalma eléri a 15 százalékot, az ipari kender maximum 0,2 százalék THC-t tartalmaz. A tetrahidrokannabinol (THC) több kábítószer, így a fűként is ismert

marihuána és a hasis hatóanyaga. A hagyományosan kendertermesztéssel és feldolgozással foglalkozó európai közösségekben a növény tudatmódosító szerként történő felhasználása nem létező gyakorlat volt, ezért furcsa, hogy egyes román hivatalosságok keverik a kétféle növényt.

Könnyű termeszteni

Gäucă tucatnyi érdeklődő előtt ismertette a termesztési technológiát, a szaporítóanyagok beszerzési forrásait, az erdélyi és különösen a Maros menti régióknak legmegfelelőbb fajtákat. Az RMGE Maros falugazdája, Sikó László vetített képekkel illusztrálta az előadást.

A legnagyobb haszon az értékesítésben van. Az olajat gyártó cégek egy eurót is fizetnek a kendermag kilójáért, a minőség függvényében.

Az ipari termesztésre használt kender méreteivel is nagyon elűt a másik, tiltott fajtától. Utóbbi alig 1–1,5 méter magasra nő, míg a „szelíd” változat eléri a 3–4 méteres magasságot. De feljegyeztek olyan esetet is, amikor 5,3 méterre nőtt.

Az ipari magkender körülbelül olyan időjárási és talajviszonyokat igényel, mint a kukorica. A szakember a Zenit és Jubileu fajtákat ajánlja termesztésre. Előbbi 1500, utóbbi 1700 kg/hektár magtermost hozhat. A növények műtrágyát, kalciumot igényelnek, tehát a növényápolás sem túl bonyolult foglalatosság. Vetni lehet kukorica előtt és után, május-júniusban, csak arra kell vigyázni, hogy ne legyen esős időszak. Szárazságtűrő, kapálni sem kell különösebben. Ha

FOTÓ: BAKÓ ZOLTÁN

Marosludasi „kendernap”: több gazda is kedvet kapott az ipari növény termesztésére

ritkán vetették, akkor szükség van gyomirtásra is.

A magkender termesztésében fontos – egyéb növényápolási munkálatok mellett – a Suceava megyei secuieni-i kísérleti állomáson 2004-ben kidolgozott visszavágásos módszer. A kutató maga is részt vett a termesztési technológiának a kidolgozásában. Ez abból áll, hogy fejlődése során a növényt legalább két alkalommal visszavágják, hogy a friss hajtások teret nyerjenek, s ezzel növekedjék a hozam.

Jó haszonnal értékesíthető

A termesztőnek szerződést kell kötnie egy hivatalos felvásárlóval, így megkaphatja az állami támogatást is. A legnagyobb haszon az értékesítésben van. Az olajat gyártó cégek egy eurót is fizetnek a kendermag kilójáért – természetesen a minőség függvényében. Az RMGE Maros vezetőségi tagja, dr. Bocz István állatorvos szerint a támogatási összeg sem elhanyagolható. A kenderre az átmeneti támogatás 6,66 euró hektáronként, de a termeléshez kötött támogatás értéke tavaly 206 euró volt hektáronként, ami nem fog lényegesen változni. A kendermag felvásárlására jelenleg Nagyszalontán lehet szerződést kötni. Idéntől Dorohoi városában indul feldolgozó üzem, és a tervek szerint Temesváron és Nagyváradban fognak a közeljövőben kenderolajat préselő üzemeket indítani.

Egyedüli termesztő Maros megyében

A Marosludas közelében fekvő Istvánháza Fülöp Zoltán az egyedüli Maros megyei gazda, aki kendermagtermesztéssel foglalkozik. Érdeklődésére elmondta, a Suceava megyei vetőmagot, a Zenitet, illetve a Magyarországról származó Dórát és Zsuzsannát használja. „A Zenit tavaly 500 kilót, a Dóra 930-at termett hektáronként. Lehetett volna sokkal jobb is, de ez volt az első év, így szokni kell a technológiát” – magyarázta bizakodóan.

Fülöp Zoltán összesen 11 hektáron termesztett kendert tavaly, de idén szeretné növelni a területet. Még ha vissza is kell fognia az állattenyésztést, akkor is jobb választásnak tartja. „Nagy előnye, hogy nem jár bele a vaddisznó, másrészt alig van olyan szántóföldi növény, amely hektáronként ezer eurót hoz. De ez az összeg magasabb is lehet, ha a technológia ismeretében növelem a hektárhozamot” – mondta a gazda. Az értékesítéssel sincsenek gondjai: tavaly a teljes mennyiséget a 26 km-re fekvő aranyosgerendi feldolgozó adta át, de idén már több választási lehetősége lesz.

A marosludasi találkozón többen is elmondták, érdemes lenne belevágni a kendertermesztésbe.

Amikor kevés idő jut a fakanálra

Könnyen elkészíthető, ízletes egytálételek hússal vagy anélkül

Vannak napok, amikor nincs idő több ideig főzni, sőt kedvem sincs hozzá. A látszat ellenére mindig én sem főzök, időnként vannak „főzési mélypontok” vagy egyéb programok, ami miatt nem készítek semmit. De sok nővel így van ez, akit adott

időszakban más teendők szólnak el a fakanáltól. Az ilyen alkalmakra ajánlok egytálételnek kiválóan alkalmas fogásokat, amelyeket viszonylag hamar és könnyen el lehet készíteni.

GYÖRGY OTILIA

Fasírtgolyók leveles tésztában

Hozzávalók: 30 dkg fagyasztott leveles tészta, 50 dg darált hús, 1 kis fej hagyma, 2 cikk fokhagyma, 1 tojás, zsemlemorzsa, só, bors, olaj, 1 konzerv paradicsom, 1 teáskanál oregánó, 1 teáskanál kakukkfű, kevés cukor, 20 dkg sajt, 1 tojás a lekenéshez, rukkola a tálaláshoz

Elkészítés: A darált húst az apróra vágott hagymával, valamint a zúzott fokhagymával összekeverjük, hozzáadjuk a tojást és kevés zsemlemorzst. Sózzuk, borsozzuk, majd jól összegyúrjuk. Kis gombócokat formázunk belőle, zsemlemorzsa hempergetjük és forró olajban kis fasírtgolyókat sütünk belőle, majd kihűtjük.

A paradicsomkonzervet az oregánóval és a bazsalikommal fűszerezük, hozzáadunk egy kis cukrot, majd összeturmixoljuk. A leveles tésztát kinyújtjuk, és a tortaforma aljára nyomkodjuk úgy,

hogyan oldala is legyen a tésztának. A megmaradt tésztarészeket a tetejére tesszük. Az alját megszurkáljuk villával, megszórjuk zsemlemorzssal, meglocsoljuk vékonyan paradicsommal, ráhelyezzük a fasírtokat, ráöntjük az összes paradicsomot, megszórjuk vastagon sajttal, majd ráhelyezzük a maradék tésztaikat. Lekenjük tojással és előmelegített sütőben kb. 50 percig sütjük. Rukkolával fogyaszthatjuk.

Kolbászos-zöldséges tészta

Hozzávalók: 25 dkg tészta, 25 dkg füstölt kolbász, 15 dkg feta sajt, 1 kis tojka, 1 piros paprika, 8 szem koktélpaprika, 2 dl tejföl, 2 marék friss oregánó, só, kevés olaj

Elkészítés: A kolbászt karikára vágjuk, és kevés olajban kisütjük, majd egy kistálba félrerakjuk. Közben a tésztát sós vízben kifőzzük. A tököt darabokra, a paprikát csíkokra, a koktélpaprikákat félbe, az oregánót apróra vágjuk. A kolbászsütésből visszamaradt olajban megpároljuk a zöldségeket, fűszerezük oregánóval. A kolbászt visszarakjuk a zöldséges keverékhez, hozzáadjuk a kifőtt, leszűrt tésztát, és összekeverjük. Tálaláskor fetát morzsolunk rá, illetve tejjel meglocsoljuk.

Zúragu portugál módra, azaz zöldséges zúragu

Hozzávalók: 50 dkg csirkezuza, 1 maréknyi friss koriander apróra vágva (vagy őrölt koriander vagy petrezselyemzöld, aki nem szereti a koriandert), 1 fej hagyma, 2 darab piros paprika, 3-4 darab burgonya, 1 zellerszál, 1 sárgarépa, 1 fehérrépa, kevés olívaolaj, 3 cikk fokhagyma, só, őrölt fekete bors

Elkészítés: A zúzát megmossuk, kisebb darabokra vágjuk, és egy tálban összeforgatjuk a fűszerekkel. A zöldségeket meghámozzuk, és kis kockákra vágjuk. Egy serpenyőben felforrósítjuk az olajat, megpároljuk benne a kétféle hagymát, majd hozzáadjuk a zúzát és a zöldségeket a burgonya kivételével. Felöntjük annyi vízzel, amennyi ellepi, fedő alatt puhára főzzük, ekkor hozzáadjuk a burgonyát, és addig főzzük, ameddig a burgonya is elkészül.

Lencse darált hússal

Hozzávalók 6 személyre: 50 dkg lencse, 40 dkg darált hús, 2 fej hagyma, 2 sárgarépa, 2 evőkanál vaj, 1 konzerv hámozott paradicsom, só, bors, oregánó, 1 babérlevél

Elkészítés: Előző nap vízbe beáztatjuk a lencsét. Másnap a babérlevéllel és

kevés sóval együtt kuktában puhára főzzük, majd leszűrjük. A sárgarépát meghámozzuk, kis kockákra vágjuk. A vajban üvegesre pároljuk a finomra vágott hagymát, hozzáadjuk a répát, együtt kicsit pároljuk, majd belerakjuk a darált húst. Addig pirítjuk, amíg a hús kifehéredik, majd felöntjük a paradicsommal és fedő alatt addig főzzük, amíg a répa és a hús megpuhul. Időnként megkavarjuk, ha szükséges adunk hozzá vizet. Amikor megpuhult, a lencsét hozzáadjuk és összefőzzük.

Tepsis brokkoli

Hozzávalók (2-3 személyre): 1 brokkoli, 2 tojás, 2 dl tejföl, só, fehér bors, szerecsendió, reszelt sajt, 1 cikk fokhagyma, 5 dkg vaj, kevés ételízesítő (elhagyható)

Elkészítés: Sós vízben a brokkoli rózsákat 5 percig főzzük. Egy tűzálló tál alját vajjal kikenjük és az apróra vágott, vagy zúzott fokhagymát elrendezzük rajta. A leszűrt brokkolit a tűzálló tálban szépen elrendezzük. Ezután a tojásokat a tejjel elkavarjuk, ízesítjük sóval, borssal és szerecsendióval. A tojásos keveréket ráöntjük a brokkolira és a tetejét vastagon megszórjuk reszelt sajttal. Rátesszük a maradék vajat (kis darabokban) és előmelegített sütőben 20 perc alatt készre sütjük. Melegen tálaljuk.

Zöldséges ragu

Hozzávalók: 50 dkg borjúhús, 1 padlizsán, 1 cukkini, 1 fej hagyma, 4 cikk fokhagyma, 1 marék kapribogyó, 5-6 darab koktélpaprika, 1 marék fekete olajbogyó, oregánó, bazsalikom, kevés balsamecet, kevés barna cukor, kevés olaj, 1 marék zöldpetrezselyem

Elkészítés: A padlizsánt és a cukkinit megmossuk, majd közepes kockákra, a húst pedig csíkokra vágjuk. A hagymát apróra vágjuk, majd kevés olajban megdinszteljük, hozzáadjuk a húst, sózzuk és borsozzuk, majd kevés vizet öntünk alá, és fedő alatt pároljuk. Amíg a hús párolódik, folyamatosan töltünk alá forró vizet, hogy ne égjen le. Amikor a hús puha, hozzáadjuk a padlizsánt, a cukkinit, a félbe vágott paradicsomokat, a finomra vágott fokhagymát és fűszerezük oregánóval, bazsalikommal. Néha átkeverjük, majd hozzáadjuk a kapribogyót és az olajbogyót. Balsamecettel és kevés cukorral ízesítjük. Megszórjuk finomra vágott zöldpetrezselyemmel.

Zöldséges, paradicsomos gombaragu

Hozzávalók: 50 dkg laskagomba, 1 fej hagyma, 1 konzerv vörös bab, 10 dkg fagyasztott kukorica, 2 cikk fokhagyma, kakukkfű, 1,5 dl paradicsomlé, só, bors, zöldpetrezselyem aprítva

Elkészítés: A hagymát apróra vágjuk, kevés olajon megfonnyasztjuk, majd hozzáadjuk a felvágott gombát, megszórjuk sóval, borssal és jó bőven kakukkfűvel. Fedő alatt pároljuk. Amikor a gomba összeesett, felöntjük a paradicsomlével, hozzáadjuk a zúzott fokhagymát, a fagyasztott kukoricát, és fedő alatt rövid ideig tovább főzzük. A végén belekavarjuk a lecsepegtetett babot, és az apróra vágott petrezselyemzöldet, majd összeforraljuk. Puliszkával vagy friss kenyérral tálaljuk.

Bajor burgonya

Hozzávalók: 1 kg burgonya, 2 dl tejföl, 10 dkg g reszelt sajt, 1 kis fej hagyma, 20 dkg kolbász, 1 evőkanál olaj, só

Elkészítés: A burgonyát héjában megfőzzük, majd meghámozzuk, és szeletekre vágjuk. A kolbászt karikára, a hagymát apróra vágjuk. A tejjel és a sajtot összekeverjük, sóval fűszerezük, majd a hagymával, és kolbásszal összevegyítjük. A burgonyát egy olajjal kikent hőálló tálba rakjuk, és a tejjel töltött masszával leöntjük. Addig sütjük, amíg a burgonya teljesen felszívja a tejjel töltött keveréket.

Kik vagyunk mi, magyarok?

Pro és kontra vélemények a finnugor származáselméletről

Akadémikusok, nyelvészek, önjelölt tudósok régóta kutatják a magyar nép és nyelv eredetét. A vita máig ébren tartja a közvélemény érdeklődését, bár úgy tűnik, a kutatóknak még sokáig nem sikerül egyezsége jutniuk.

„A magyar nyelv logikus és tökéletes felépítése felülmúl minden más nyelvet.” (Jakob Grimm német meselőről, egyetemi tanár)

Szép számban akadnak laikusok, akik – valamiféle szent meggyőződésből, ha szóba kerül a finnugor eredet – a Magyar Akadémia nyelvészeit egyszerűen lehülyézik, mások jobb ügyekhez mérten tüzzel-vassal védik valós vagy vélt igazukat. Valóságos összeesküvés-elméletek születtek a magyar nyelvről és a magyar nép eredetéről, amelyeknek aligha van sok valóság alapjuk. Az igazi tudósok bizonyítékokra hivatkoznak, és mindkét tábor – az úgynevezett finnugristák, illetve az eurázsiai vonal követői – bizonyítottan véli feltevéseit. Bár a helyzet korántsem egyértelmű...

A 19. század utolsó harmadában a Belső-Ázsiát keresztül-kasul beutazó, eközben majdnem törökké vált Vámbéry Ármán – egy korabeli híres pasa titkára is volt – állt elő a török–magyar rokonsággal. Ez az elmélet már akkor megosztotta a kutatókat és a közvéleményt. Az akadémia és a tudományegyetem finnugristái (Hunfalvy Pál, Budenz József, Barna Ferdinánd stb.) nem lelkesedtek Vámbéry elmélete iránt. Az őt és elméletét ért támadások hevesége azonban meglepő annak fényében, hogy Vámbéry sosem tagadta a magyar és a finn népek közt fennálló kapcsolatot. Az általa előbb turáninak, majd a nemzetközi szaknyelv változása nyomán már urál-altájának nevezett népeket és nyelveket (a finntól a magyaron át a törökhöz) mind egymás meglehetősen közeli rokonainak tartotta.

Vámbéry az 1882-ben megjelent A magyarok eredete című munkájában azt állította, hogy „a magyar nyelvnek és a magyar fajnak az alapja, a magva török, s ami kis finnugor szórvány itt-ott akad benne, az másodlagos, jövevény elem”. Ugyanakkor a szerző által nagy számban közölt török–magyar etimológiáinak nagy részéről ellenfele, Budenz, állítólag kimutatta, hogy azok kegyes családokkal születtek. Végül Vámbéry kompromisszumot kötött és kijelentette: csak a magyar nép rokon a törökkel, a magyar nyelv viszont csak részben.

FOTÓ: ORSZÁGOS ONKOLÓGIAI INTÉZET

A DNS-t III. Béla király csontmaradványaiból nyerték ki a kutatók

Abban mindenki egyetért, hogy a Vámbéry munkássága nagyban hozzájárult az orientalizmus sajátosan magyarérvű változatának, az Ázsiát, népeit, történelmét és műveltségét a magyar történelemmel és műveltséggel való összefüggésében vizsgáló turánizmus felvirágzásához. Egyébként Vámbéry kutatásai és elmélete iránt Arany János is élénken érdeklődött. Nagykőrösön és Budapesten többször is találkoztak.

Vége a találgatásoknak?

A napokban elárasztotta a médiát a hír, miszerint azonosították az Árpád-ház férfi tagjaira jellemző DNS-t III. Béla király csontmaradványaiból. „A munka 2013-ban kezdődött, amikor Erdő Péter bíboros hozzájárulásának és a magyar kormány pénzügyi támogatásának köszönhetően megkezdődhetett a jelenleg a Mátyás-templomban található emberi maradványok vizsgálata. Az elsődleges cél – amint azt a kutatást irányító Országos Onkológiai Intézet vezetője, Kásler Miklós elmondta – az Árpád-ház tagjaira jellemző DNS-szakasz meghatározása volt” – írja a Magyar Idők. Kásler professzor 2014 márciusában vett mintát a korábban már meglehetősen nagy szakmai egyetértéssel III. Bélaként meghatározott férficsontváz, illetve a székesfehérvári kriptában eredetileg a balján nyugvó felesége, Châtillon Anna csontmaradványaiból.

Az elsődleges cél annak a DNS-szakasznak a meghatározása volt, amely az Árpád-ház tagjaira volt jellemző. A királyné DNS-ének vizsgálata pedig azért volt fontos, mert így a többi maradvány esetében is meg lehet állapítani, hogy az illető felmenője vagy leszármazottja volt-e III. Bélának. „A munka nemzetközi összefogással folyt, és az archeogenetika világszerte elismert szakértői is részt vettek benne a göttingeni egyetemről. Így az

eredmények megkérdőjelezhetetlenek” – hangsúlyozta Kásler Miklós. A professzor elmondta: vizsgálataik alapján a két királyi maradvány az R1a haplocsoportba tartozik, ami azt jelenti, hogy az Árpád-ház tagjai egészen biztosan eurázsiai, nem pedig finnugor eredetűek (a haploid az a génszakasz, amelyik egy családon belül a férfiak ágán változás nélkül minden időben ugyanaz, egy adott haplocsoport tagjai tehát vissza

Az Árpád-ház tagjai egészen biztosan eurázsiai, nem pedig finnugor eredetűek.

tudják vezetni DNS-üket egy közös őshöz). Ezt az eredetet erősítik meg III. Béla testi jegyei is: a király 190 centiméternél is magasabb, erős testalkatú férfi volt, csontjai is robusztusak. A leírások alapján a család több férfi tagja is hasonló alkatú volt, ami szintén megerősíti a Turul-dinasztia eurázsiai eredetét. Hozzátette: az értékelés természetesen a történészek és a régészek feladata, de nekik kötelességük ezekkel az adatokkal is foglalkozni.

Nem ilyen egyértelmű

Az ujkor.hu nevű történelmi portál is azt boncolgatja, mit jelent a DNS-vizsgálat eredménye. „A finnugor egy nyelvi és nem egy genetikai kategória. Arról természetesen lehet beszélni, hogy ma milyen genetikai jellemzői vannak a finnugor nyelven beszélő csoportoknak, ahogy arról is lehet kijelentéseket tenni, hogy a történelmi időkben hogy nézett ki a finnugor nyelven beszélő népek génkészlete. Ugyanakkor ez utóbbi csoportból, vagyis a történelmi korú finnugor nyelvű régészeti anyagból szerzett genetikai mintákból, legjobb tudomásom

szerint nem rendelkezünk elégséges információval ahhoz, hogy nagyobb következtetéseket lehessen levonni. A magyar őstörténet hosszúra nyúló historiográfiájában ráadásul soha nem merült fel kérdésként, hogy az Árpád-ház maga finnugor eredetű lett volna. Anélkül, hogy terjedelmes ismertetésbe fognánk, csak említés szintjén szeretnénk megjegyezni, hogy ez éppen ellenkezőleg történt: több történész úgy vélekedett, hogy az Árpád-házat esetleg a kazárok helyezték a magyarok élére, vagy eleve egy steppei dinasztia tagjai voltak. Amennyiben az eredeti archeogenetikai kutatás azt mondta volna ki, hogy az Árpád-ház tagjaira egy olyan haplocsoport jellemző, amely a történelmi korú honfoglaló magyar csontvázakból vett mintára nem, úgy mindössze anynyi történet volna, hogy a kutatás megerősíti a régóta jelenlévő történelmi gyanút az Árpád-ház eltérő származásáról. A királyi dinasztia genetikai eredete ugyanis nem áru el semmit az általa uralt népeesség genetikai eredetéről, a nyelvről pedig különösen nem.

De vajon mit áru el az R1a jelenléte az Árpád-ház eredetéről? Nos az a helyzet, hogy önmagában nem sokat. Az R1a ugyanis valóban egész Eurázsiaiban elterjedt variáns (a recens populációban!), de többek között elterjedt a finnugor nyelven beszélő népek között is. Vagyis egyáltalán nem zárja ki azt, hogy III. Béla egy finnugor nyelvű népeességből eredt volna. Ahhoz, hogy komolyabb kijelentéseket lehessen tenni, szükséges lenne érzékenyebb, nagyobb felbontású adatokra, amelyek megmutatják, hogy az R1a-n belül melyik szubkládhoz köthető a csontváz, de ez nem történt meg, könnyen lehet, hogy azért, mert a csontokban olyan rossz megtartású volt a DNS lánc, hogy ennél részletesebb adatok kinyerésére a jelenlegi technológiai feltételek mellett nincs lehetőség” – írja a portál. Kanyó Ferenc az ujkor.hu portálon így összegezte:

„a vizsgálat, a sajtóhírekkel szemben, nem cáfolta meg, hogy III. Béla finnugor eredetű lenne, és azt sem mondta ki, hogy nem beszélt volna egy finnugor nyelvet. A vizsgálat még annyit sem állított, hogy a király genetikai öröksége ne származott volna olyan csoportoktól, amelyek finnugor nyelven beszéltek, sőt éppen ellenkezőleg, felvetette ennek lehetőségét. Örömtelneken nevezhetnénk az őstörténet iránti lankadatlan érdeklődést, amit bizonyít a sajtó állandó híradása. Am azt csak sajnálhatjuk, hogy e híradásokban elsősorban a politikai szempontok dominálnak, és mindenáron feszültséget akarnak kelteni a nyelvészeti és történelmi vizsgálatok, valamint az archeogenetikai kutatások között. Pedig más népcsoportok példája azt mutatja meg számunkra, hogy az igazán sokatmondó tudományos eredmények a különböző tudományágak szoros együttműködéséből születnek meg.”

Akadémiai körökben nincs vita

Péntek János kolozsvári nyelvész, akadémikus (portrékon) szerint szakemberek körében gyakorlatilag nincs vita a magyar nyelv eredetét illetően. A klasszikus vélemény tartja magát, tehát nyelvünk finnugor eredetű. Hivatásos nyelvészek – a néhány éve elhunyt

Rédei Károly akadémikus, a bécsi egyetem Finnugor Intézetének professzora vagy a Széchenyi-díjas nyelvész Honti László – reagáltak ugyan az egyre szaporodó és olykor teljesen képtelen elméletekre, de folyamatosan cáfolni a szakmán kívüli kitalációkat nem lehet. „Úgy látom, szakmai szempontból nem is ugyanazon a nyelven beszél a két tábor” – nyilatkozta lapunknak Péntek János professzor. Aki ismeri a módszertant, aki tudja, milyen tényekre épül a klasszikus finnugor elmélet, az vitathatatlanul tartja, miközben ilyen-olyan alapon, általában laikusok általánosan megkérdőjelezzik azt – tette hozzá a nyelvész. Ami az Árpád-ház tagjaira jellemző DNS-szakasz meghatározását illeti, Péntek János professzor kijelentette: a nyelvnek az eredete más kérdés, mint a nyelvet beszélőknek a genetikai eredete. Gyakorlatilag tehát a magyar nyelv és nép eredetének vitája ugyanott tart, ahol Kásler professzor kutatásai előtt.

NÁNÓ CSABA

XXIV. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia

Huszonegyedik alkalommal kínál fejlődési lehetőséget a magyar anyanyelvű diákok számára a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet és a Kolozsvári Magyar Diákszövetség a reál- és hu-

mán tudományi Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia (ETDK) megszervezésével. A konferencia résztvevői bemutatják kutatási eredményeiket és összemérhetik szakmai tudásukat a bölcsészettudományok, a hittudományok, a

társadalomtudományok és a művészetek területén. A rendezvényt Kolozsváron rendezik május 24. és 27. között, ahova idén 42 szekcióba iratkozhatnak a diákok. Jelentkezni március 12-ig lehet az ETDK honlapján (www.etdk.kmdsz.ro) a szakdolgozat témájának, címének és a szakmai vezető nevének megjelölésével. A kivonatokat (a dolgozat összefoglalója) és a tanári igazolást március 24-ig kell eljuttatni az online felületen. A dolgozatok végleges változatát április 23-ig elektronikusán, április 25. és 27. között pedig személyesen várják a jelentkezőket adatellenőrzésre a KMDSZ irodában.

Kovácsnai kulturális hírek

Március 1-jén 19 órától a csomakőrösi kultúrotthonban tavaszi táncházat rendeznek, a táncoktató-házigazda Virág Endre. A táncház közben kézműves foglalkozásokat tartanak gyermekeknek és fiataloknak.

Március 4-én 12.30-kor a Kádár László Képtárban Szabó Zsolt újságíró, egyetemi oktató, a Művelődési Egyesület elnöke megnyitja Orbán István kolozsvári grafikusművész (1953–2016) egyéni tárlatát. Közreműködik a vajnafalvi református egyház Hozsánna kamarakórusa, karvezető Gyerő Katalin.

Március 5-én 19 órától a művelődési központban a Kézdivásárhelyi Városi Színház bemutatja Ray Cooney Bigámia című szíveszteriját. Jegyvásárlás a művelődési ház jegyirodájában hétfőtől péntekig 8–16 óra között vagy a 0267-340394-es telefonszámon.

Március 9-én 19 órától a művelődési központban Nónapi koncertet tartanak. Fellép a kovásznai Garázs zenekar. A belépés díjtalan.

Best of Szomszédnéni Kolozsvárott

Az előadásra a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Auditorium Maximumában kerül sor március 3-án. A rendezvény teljes bevételét a Yuppi élményterápiás táborokban résztvevő diabéteszes, reumás és onkológiai betegségekben szenvedő gyerekek ingyenes táborozására szánják. Tóth Szabolcs humorista és a Yuppi Tábor barátsága 2014-ig nyúlik vissza, amikor önkéntes toborzó videójaival több száz embert elért. 2015-

ben a Yuppi nagyköveteként ellátogatott a diabéteszes gyerekeknek szóló táborba. Azóta is barátként és támogatóként van jelen a Yuppi életében, idén barátjával, Bálint Ferencsel.

Magyar filmnapok Marosvásárhelyen

Marosvásárhely / február 28. - március 4.

A Balassi Intézet–Bukaresti Magyar Intézet és a marosvásárhelyi K'Arte Egyesület szervezésében március 4-ig tartanak magyar filmnapokat. A Művész Moziban

a filmeket román vagy angol felirattal vetítik. A filmnapok keretében március 4-én 20.30-tól látható Enyedi Ildikó Testről és lélekről című Oscar-díjra jelölt filmje.

Kodály magyarórmény tanítványa

Viski János, Kodály Zoltán magyarórmény tanítványa címmel tart előadást Fancsali János zene-történész, magyarórménység-

kutató a kolozsvári Györfös Mátyás Albert Emlékházban március 1-jén 18.30-tól. A kolozsvári születésű Viski János azon kevés erdélyi komponista közé tartozik, akinek munkásságát Erkel- és Kossuth díjjal ismerték el a múlt század ötvenes éveiben. Zenei pályája meghatározó személyisége édesanyja, a magyarórmény származású Ákontz Mariska volt, aki végig támogatja fia muzsikával kapcsolatos törekvéseit. A zeneszerző korai halála után hosszú ideig feledésbe merült munkássága, ezen szeretne változtatni a mostani előadás is.

Kolozsvári mesék pályázat

A Kolozsvári Puck Bábszínház magyar tagozata fotó–videó–újmedia pályázatot hirdet Kolozsvári mesék címmel. Kolozsvár kül- vagy belterein készült munkákat várnak, amelyeket később kiállításon mutatnak be. Az alkotások tárgya tetszőlegesen választható. A kiírást tíz éven felüli pályázók jelentkezhetnek a kolozsvaribabszinhaz@gmail.com címre. Az email tárgyaként meg kell jelölni a Kolozsvári mesék pályázatot. Határidő: március 7. A beküldött anyagok kiállításának megnyitóját március 10-én a Kolozsvári mesék című előadást követően látható a Puck Bábszínház előcsarnokában.

Turkáljunk jótékonyan!

KÁDÁR HANGA

Évente négy tábor, 420 krónikus beteg gyermek, 235 önkéntes, háromféle betegség, két ló, 1488 adag elfogyasztott étel, 3450 célba talált nyílvesztesz, 21 alkalommal eltáncolt táborlánc. A Yuppi Tábor Egyesülete 2011 óta szervez élményterápiás táborokat krónikus betegséggel élő gyerekeknek, fiataloknak és családjaiknak a Maros megyei Mezősályin. A táborban az ország minden pontjáról érkeznek 1-es típusú diabéteszes, sok izületi gyulladással és onkológiai beteg kamaszok, kisgyerekek, hogy élményterápiás foglalkozásokkal, mászással, lovaglással, fotózással növeljék önbizalmukat, erősítsék magukban a küzdeni vágyást. A hétnapos ingyenes táborban magyar és román anyanyelvű gyerekeket és családtagjaikat is fogadják, az ellátáshoz szükséges anyagiakat azonban nem könnyű előteremteni, mi viszont nagyon egyszerűen segíthetünk. A lelkes önkéntesek által összegyűjtött ruhákat turkáló formájában árusítják a kolozsvári Blériot kocsmában március 17-én délután három és hét óra között: mi csak válogatunk, felfrissítjük a gardróbokat vagy esetleg a rászorulónak adjuk, miközben beteg gyerekeknek segítünk. Az árat a vásárló szíve szerint dönti el, de azért vegyük figyelembe, hogy egyetlen gyermek tábori ellátása mintegy kétezer lejbe kerül. Egy-két kávé árával végtelen örömet vásárolhatunk a kis betegeknek!

Hideg a Figura Stúdióban

Elise Wilk Hideg című darabja látható március 2-án 19 órától a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színházban. A darab rendezője Leta Popescu. A Hideg című darab – melynek alcíme Négy valótlan történet Gyergyószentmiklósról – olyan előadás, amelynek négy melankolikus, komikus és rejtélyes történetében önmagukra ismerhetnek a gyergyószentmiklósiak. Megtudhatjuk például a hokipálya és a gyergyói hokicsapat történetét. Mindezt az utcalámpák fényében. Kiderül, milyen egy különös találkozás mínusz 50 fokban és feltehetjük a kérdést: Csíkszeredában vagy Gyergyószentmiklóson van

hidegebb? A produkció nem sorolható be a klasszikus műfaji kategóriákba, de tartalmaz borzalmat, szerelmet, rejtélyt... és egy kis sci-fit is.

Álarcosbál a kolozsvári operában

Új szereposztással játssza Giuseppe Verdi Álarcosbál című művét a Kolozsvári Magyar Opera. Amelia szerepében Barabás Zsuzsa, míg Ulrica szerepében Veress Orsolya énekművészek

debütálnak. Az operát március 1-jén 18.30 órától tekintheti meg a közönség. Az előadás karmestere Selmeczi György, rendezője pedig a Kossuth-díjas Ascher Tamás.

Várható időjárás a jövő hét elejéig Erdélyben

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál
További információk: www.met.hu

SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD
Felhős	Napos	Havazás	Borult	Esős	Változó	Zápor
min: -10° max: -3°	min: -14° max: -6°	min: -12° max: -4°	min: 4° max: 0°	min: -1° max: 7°	min: -3° max: 6°	min: -4° max: 6°

A Pajtás Kupától az olimpiai aranyig

A magyar rövidpályás gyorskorcsolyázók dél-koreai elsőse hosszú évek munkája

A vasárnap befejeződött téli olimpián a magyar küldöttség sporttörténelmet írt. A magyar gyorskorcsolyázók révén megszületett az első téli aranyérem. Az út a csúcsig azonban hosszú és göröngyös volt.

Téli olimpiai bajnok Magyarország! Bár éppen egy hét telt el a legutóbbi lapszám megjelenésétől és éppen egy hete történt, mégis jó érzés újra leírni és olvasni is, hogy a magyar rövidpályás gyorskorcsolyázás, a magyar téli sport történelmet írt. Valószínűleg, hogy akiknek volt idejük múlt hét csütörtökön koradélután az M4 sportcsatornán élőben követni az eseményeket, a verseny befejezésének pillanataiban örömben a plafonig ugrottak. Hiszen olyat láthattak, amit korábban senki: a téli olimpiák történetében először magyar aranyérem született. S ha azt nézzük, hogy az első olimpiai érmet Magyarországnak 122 évvel ezelőtt Hajós Alfréd szerezte Athénben – amit nyilván tévében senki sem láthatott –, akkor végképp azt mondhatjuk: élőben láthattuk a sporttörténelmi pillanatot. Nem véletlen, hogy múlt hét csütörtökön sokan írták le a következő szavakat: legalább egy hétig a címlapon! No meg azt is, hogy a fiúk legendák lettek.

Legendák születtek

Valóban azok lettek. Néhány évvel ezelőtt ugyanis ki gondolta volna, hogy a téli sportok hagyományában hátul kullogó kicsiny Magyarország aranyéremet fog nyerni? Hiszen 1980-tól errefelé nem nagyon volt kitől érmet remélnünk. Akkor a Sallay András–Regőczy Krisztina jégtáncpáros végzett a második helyen, azóta senki nem ért a dobogóra. Szóval nem volt kitől remélni, nem is volt nagyon miért. Magyarországnak hegyei nincsenek – idén lesz éppen száz éve a csonkításnak. A tél már rég nem mutatja farkasfogát, a síszezon ezért sokszor csak egy-egy hétvégére korlátozódik, a tavakra télidőben is csónakkal kell ráereszkedni, a magyar gyerekek pedig sem siléctet, sem szánkót nem kapnak ajándékba. Bár lehet, mostantól azért sokkal több korcsolya fog fogyni az üzletekből, mint eddig.

Szóval a magyar fiúk páratlant alkottak, és ezt még a külföldi sajtó is elismerte. S mielőtt még bárki is kétségbe vonná a „magyar” jelzőt, érdemes megemlíteni, hogy a Liu testvérek Budapesten, Knoch Viktor és Burján Csaba pedig Pécsen született. Magyar legendák

„Aranyos” fiúk a csúcson: Liu Shaolin Sándor, Liu Shaoang, Knoch Viktor és Burján Csaba

lettek, s igencsak feladták a lelkét a szurkolóknak. A nyári olimpiák történetében ugyanis az első magyar aranyérem szerző Hajós Alfréd nevét mindenki ismeri, még az is talán, aki nem kimondottan sportszerető. De most egyszerre négy nevet is meg kell tanulni: a téli olimpiák történetében első magyar aranyérem szerző fiúk nevét. Akik valóban óriási tettet hajtottak végre.

„Sokszínűek vagyunk, valaki ebben, valaki abban jó, ráadásul a csapat hangulata, lelke teljesen más, mint mondjuk egy ázsiai válogatottnál. Ők inkább egymás ellenfelei, mi tényleg csapattársak vagyunk” – nyilatkozta egy korábban megjelent interjúban Liu Shaolin, aki összesen egy évet élt Kínában, ott sajátította el taktikai és technikai elemeket.

Semmi sem véletlen

Ha azonban jobban belegondolunk és ismerjük a sportág kulisszatitkait, mégis azt állíthatjuk: mégsem volt ez olyan nagy csoda, mint ahogy elsőre tűnik. Ugyanis a magyar rövidpályás gyorskorcsolya az utóbbi időszakban igencsak sokat fejlődött, egyre többet hallott magáról. Ráadásul a 2006-os torinói olimpiái óta a rövidpályás magyar gyorskorcsolya minden alkalommal pontszerző helyeket hozott az országnak.

A kezdetek 1985-ig vezethetők vissza. Ekkor a Magyar Jégsport Szövetség elnökségi tagja, az egykori gyorskorcsolyázó, Martos György lelkendezve számolt be arról, hogy a nemzetközi szövetség (ISU) megalapította a rövidpályás gyorskorcsolya szakbizottságát. Martos Hollandiában járt egy versenyen, ahol annyira megtetszett neki, amit látott, hogy azonnal szervezni kezdte az első magyarországi rövidpályás versenyt, a Pajtás Kupát.

A történet talán a 2000-es évek elején folytatódott, amikor a magyarországi korcsolyaszövetség felismerte, hogy a következő esztendőben nem az észak-amerikai, hanem az ázsiai vonal fog meg-

erősödni a sportágon belül. Ezért váltott, és igyekezett a kínai, koreai szakemberek, edzéstechnikák irányába mozdulni. Ráadásul annak köszönhetően, hogy a sportág nem követel különleges létesítményt, kiválóan alkalmas arra, hogy az adottságaik miatt hagyományosan nem a téli sportokban jeleskedő országokban is népszerű legyen. Ilyen országgá vált Magyarország is, ahol az előbbi lépéseknek és körülményeknek köszönhetően az utóbbi időben egyre jobb eredmények születtek. A 2006-os torinói téli olimpiái játékokon az 1500 méteres távokon Huszár Erika a 4., Knoch Viktor az 5. helyen végzett. Sikerüknek köszönhetően 1948 óta első alkalommal fordult elő, hogy két magyar versenyző is pontszerző helyen végzett téli olimpián. A sikersorozat pedig tovább folytatódott: 2009. január 18-án Torinóban megszületett az első magyar Európa-bajnoki aranyérem, amit a Huszár Erika, Darázs Rózsa, Heidum Bernadett, Keszler Andrea összetételű női váltó ért el. Az azóta eltelt időszakban egyre-másra születtek az Eb-érmek. Ugyanakkor a 2010-es vancouveri, valamint a 2014-es szocsi olimpián is pontszerző helyekkel tértek vissza a gyorskorcsolyázók.

Lina, a második anya

A legújabb sikersorozatnak – amely elsősorban a Liu testvérek eredményeihez kötődik – létezik azonban egy másik mozgatórugója is. A kínai Zhang Jingről van szó, aki 2012-ben érkezett Magyarországra. Nem sokkal később a gyorskorcsolyázó utánpótlással kezdett foglalkozni. A magyar szövetség hamar felismerte, hogy a kínai edzőt szerződtetni kell, mert az igazi sikerek letéteményese ő lehet. Zhang Jing és a mellette dolgozó (a sportágban mintegy harminc éve tevékenykedő) Bánhidi Ákos munkája hamar beért, hiszen Liu Shaolin Sándor nyakába a 2016-os szöuli felnőtt világbajnokságon aranyéremt akasztottak, testvére, Shaoang pedig egy ezüst-

érmét és egy bronzérmét szerzett. De a többiek eredményei is látványosan javulni kezdtek.

A Lina becenévre hallgató edzőnő a két Liu-testvér szinte második anyjaként szereti. Nem véletlenül hangsúlyozta Liu Shaolin Sándor, hogyha Lina előbb érkezik Magyarországra, akkor ez a sportág még előrébb tartana.

Azt is érdemes megjegyezni, hogy a két Liu testvér ázsiai népszerűsége a magyar emberek számára elképzelhetetlen. Itt nem elsősorban arról van szó, hogy ha Liu Shaolin Sándor a szemöldökét simogatja – amely bizonyos ideje már a „védjegyévé vált” –, attól

A történelmi aranyéremnek köszönhetően valószínűleg egyre több magyar gyermek kap ajándékba korcsolyát, és egyre többen kezdenek el majd a jégcsarnokokba járni.

egész Korea és Kína megőrül, és nem is arról, hogy a pjongcsangi hölgyek azonnal szerelmesek lettek, ha meglátták a Liu testvéreket. Hanem arról, hogy a két sportági nagyhatalom, azaz Kína és Dél-Korea maximálisan elismerte a két magyar sportoló tudását. Az olimpián járt magyar szakemberek, a helyi sajtót olvasók elmondása szerint a hatalmas népszerűsége túl óriási tisztelettel beszéltek a két Liu fiúról. Ugyanakkor egyesek szerint az is érezhető volt, mennyire irigyek azért, hogy Magyarországnak két ilyen zseniális sportolója van.

Kiemelt állami támogatás

Arról sem szabad azonban elfeledkezni, hogy egy-egy sportágot mennyire támogat az állam. Emlékeztünk ugyanis Hunyady Emesére, aki Budapesten született és nevelkedett. A sportoló azért ment Ausztriába, mert Magyarországon nem tudott megfelelően felkészülni a versenyekre. Sok magyar szurkoló szomorkodott 1994-ben, a Lillehammerben megrendezett téli olimpián, amikor Hunyady Emese osztrák színekben nyert olimpiai

bajnoki címet a nagypályás gyorskorcsolyázók között. Azóta sok idő eltelt, a magyar rövidpályás gyorskorcsolya pedig 2012-től bekerült a kiemelten támogatott sportágak közé. Knoch Viktor például a 2006-os torinói pontszerzésért négymillió forintot kapott ugyan, de igencsak furcsállotta, hogy közben nem volt ösztöndíjas. Jó darabig amúgy is szülei támogatták a versenyzői pályafutását. „Gyakorlatilag állandóan csak utánpótlást építettünk, mert szinte mindenki abbahagyta 24 évesen. Szerencsére ez a helyzet megváltozott, mi vagyunk az első generáció, amelynek tagjai harminchoz közelítve is aktívak” – mondta Knoch, aki az olimpiai arany előtt váltóval volt már világ- és Európa-bajnoki ezüst- és bronzérmes, Universiade- és Világkupa-győztes is.

Csoda vagy kezdet?

Lehet ugyan arról beszélni, hogy az olimpiai csapat a pontszerzést tekintve egyoldalú (merthogy kizárólag a rövidpályás gyorskorcsolyázók szereztek pontokat), de ennél többet, erőt felüli teljesítményt nem várhatunk a téli sportokat űzőktől. Már csak azért sem, mert – ahogy korábban is említettük – Magyarországon nincsenek hegyek. És valljuk be, éppen ezért nagy hagyománya sincs a téli sportoknak. Léteznek viszont egyre jobb és modernebb jégcsarnokok – sőt, a minden igényt kielégítő nem-

zeti korcsolyaaréna terveit tavaly decemberben már be is mutatták –, amelyekben igazi telek hiányában is lehet magas szintű szakmai munkát végezni (lásd a hollandokat, akik Dél-Koreában is számtalan érmet szereztek ugyancsak gyorskorcsolyában). A gyorskorcsolyában dolgozó szakembereknek és sportolóknak köszönhető, hogy sikerült túlszárnyalni a 70 évvel ezelőtt St. Moritzban elért eredményt, aminek következtében a magyar sport történetében a pjongcsangi a legeredményesebb téli olimpia. 1948-ban ugyanis tíz pontot, most pedig 15 pontot szereztek a magyar sportolók.

Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy a történelmi aranyéremnek köszönhetően valószínűleg egyre több magyar gyermek kap ajándékba korcsolyát, és egyre többen kezdenek el majd a jégcsarnokokba járni. Remélhetőleg a gyorskorcsolyázók száma egyre inkább nőni fog, a sportág pedig Pjongcsang révén nemcsak csodáról, egy különleges, egyedi esetről fog majd megemlékezni, hanem valaminek a kezdetéről.

A háromszor megválasztott Mátyás király

Hunyadi Mátyás édesanyjának, Szilágyi Erzsébetnek bravúros ténykedésével kerülhetett a magyar trónra

A nemzetpolitikai államtitkárság 2018-at Mátyás király-émlékévnek nyilvánította a legnépszerűbb magyar történelmi figura királlyá választásának 560., illetve születésének 575. évfordulóját. A király számos reformjával rászolgált az utókor tiszteletére.

Hunyadi Mátyás nemcsak megszilárdította a Magyar Királyságot, de reformjával felrázta, fizikai és szellemei határait is kibővítette annak ellenére, hogy szinte példátlanul körülményes úton ülhetett a trónra. Gyakorlatilag háromszor avatták királlyá.

Az 1430-as években uralkodó Luxemburgi Zsigmond magyar és cseh királyként, illetve német-római császárként gazdag, de súlyos szellemi, birodalmi örökséget hagyott hátra. Fiú utódja nem volt, így lányának, Erzsébetnek megfelelő házastársat keresett, aki majd az uralkodói székbe ülhet – magyarázta Lupescu Radu történész (poetrénkon) a Sapientia kolozsvári, Tordai úti épületében zajlott ünnepségen.

Zsigmond választása Habsburg Albert hercegre esett. A Habsburg-ház akkoriban még korántsem volt népszerű, jelentős hatalommal bíró arisztokrata család, uralkodásuk pedig így magyar királyi közreműködéssel kezdődött a 15. században. Albert azonban fiatalon elhunyt, felesége, Erzsébet pedig áldott állapotban maradt magára. Ez a helyzet nemcsak a királyválasztás közeledtével jelentett belpolitikai instabilitást, de a kívülről érkező, egyre erőteljesebb oszmán terjeszkedés fenyegetése is nyilvánította.

Két választott király egyidőben

Az ország előljárói a lengyel uralkodót, Ulászlót hívták meg a magyar trónra és szánták Erzsébet új férjeként is, aki a meghívásnak eleget tett, és koronázása után I. Ulászló néven vonult be a magyar történelembe. Erzsébetnek viszont Komáromban közben megszületett a fia, akit az apa korai halála nyomán Utószülött Lászlóként is emlegetnek. Az édesanya elutasította Ulászló házassági kérelmét és királlyá választásának lehetőségét.

1440 februárjában Luxemburgi Erzsébet egyik udvarhölgyével korabeli krimibe illő körülmények között ellopatta a Szent Koronát, és megkoronáztatta vele újszülött fiát, így Magyarországnak egyszerre két hivatalos uralkodója volt egyidőben. A királyságban hamar polgárháborús viszony alakult ki az V. Lászlót és I. Ulászlót támogató táborok között. Erzsébet végül a csecsemő királlyal és a koránál együtt elmenekült az országból. I. Ulászló azonban a törökellenes harcokkal szembeni határozottságát tekintve nem bizonyult érdemtelennek a trónra. Bár számos katonai sikerét az 1440-re er-

délyi vajdává, temesi ispánná és főkapitánnyá előléptetett Hunyadi Jánosnak köszönhetette. Miután a király elesett a várnai csatában, hazahívták az akkor négyéves V. Lászlót, Hunyadi pedig megválasztották kormányzóknak, amíg a gyermekkorú király uralkodóképpé válik. Mire 1453-ban László a gyakorlatban is trónra lépett, az ország ismét két részre szakadt: az egyik tábor a királyi hatalmat Lászlónak teljesen át nem adó Hunyadi mögött sorakozott, a másik pedig a tizenhárom éves megkoronázott uralkodót támogatta.

Királyválasztás uralkodó és korona nélkül

A nándorfehérvári csatát és Hunyadi János halálát követően az idősebbik fiú, Hunyadi László vette át édesapja örökségét, a királyi várak igazgatását és a jövedelmek kezelését. V. László közben igyekezett visszaszerezni a Hunyadiaktól a teljes királyi vagyonfeletti jogot, s bár Hunyadi László a jövedelmek kezelését végül visszaadta a fiatal uralkodónak, a várak visszaszolgáltatására csak ígéretet tett. A király és Hunyadi László közötti nándorfehérvári találkozásán Cillei Ulrik őrfő, V. László bizalmasát és rokonát meggyilkolták.

Lupescu Radu szerint ahány történelmi forrás, annyiféle megközelítés létezik a merénylet körülményeinek, indítékainak magyarázatára. Azzal azonban legtöbben egyetértenek, hogy ha nem is közvetlenül ő követte el a gyilkosságot, de Hunyadi László minden bizonnyal közben járt az elkövetésében. Miután pedig a király testőrségét nem engedték a várba, így napokig magát V. Lászlót is fogva tartották a Szilágyiak, Hunyadiak és támogatóik. Végül Temesvárra utaztak, ahol már Szilágyi Erzsébet és kisebbik fia, Mátyás jelen-

Kolozsvári ünnepségsorozat

A jeles történelmi évfordulókban gazdag idei évben nemcsak az anyaország emlékezik meg méltóképpen Európa-szerte híres, egykori uralkodójáról. A szülőföldre büszke Kolozsváron már február 23-án, Mátyás király születésnapján megkezdődött a híres Hunyadi személye köré épült ünnepségsorozat. Hétfőn a Sapientia Tordai úti épületében Hunyadi Mátyás nevére keresztelték át az egyetem auláját, az ünnepséget reneszánsz kori táncokkal és Lupescu Radu történész előadásával tették teljessé. Az előtérben Mátyás király életteremtő, fényképes tárlatot nyitottak meg. Szombaton a kisebbek interaktív kiállításon és bábelőadáson ismerkedhettek meg az Igazságos Mátyással, este pedig korabeli öltözetben több mint ötszáz fáklya fénye mellett a Farkas utcai templomtól Mátyás szülőházáig vonultak fel a lelkes emlékezők. Az ünnepségsorozat reneszánsz táncchazzal és vasárnap ünnepi istentisztelettel folytatódott.

A fiatalok fáklyával tisztelegnek a kolozsvári Mátyás-szobornál

létében, szerződés keretében ígérték meg a királlyal, hogy szabadon bocsátása esetén nem fog boszúra törekedni Cillei halála miatt. A szerződés megszületett, a király szabadon távozott, az egyezés azonban hamarosan megtört.

Mátyás tulajdonképpen a szerződés megkötésekor bukkant fel a magyar történelem színpadán, gyermekéveiről keveset tudnak a történészek. Ami biztos, hogy 1443. február 23-án született Kolozsváron, ott is keresztelték meg, több történész szerint pedig itt is kezdett el írni-olvasni tanulni. A királyi oldallal kötött béke pecsétjeként Mátyást el is jegyezték a meggyilkolt Cillei Ulrik lányával, a házasságot pedig meg is kötötték, de nem hálták el, Cillei Erzsébet pedig fiatalon meghalt 1455-ben.

Mátyás király a gyakorlatban több lépésben vált a Magyar Királyság teljes értékű uralkodójává.

A megegyezés ellenére a két tábor közötti ellenséges viszony nem enyhült. Egy törökellenes hadjárat tanácskozására a királyi udvarba hívtak Hunyadi testvéreket elfogták, Lászlót kivégezték. Mátyást fogolyként a király maga mellett tartotta számos Hunyadi-párti nemessel együtt, köztük Vi-

téz Jánossal. V. László ódzkodott a fiatalabb Hunyadi Mátyás kivégzésétől, mivel ezzel egyrészt teljesen kiirtotta volna a család vérvonalát, másrészt még mindig a Hunyadiak-Szilágyiak tartották kézben a királyi várak igazgatását.

Amikor V. László Csehországba utazott, hogy eljegyezze leendő hitvesét, Valois Magdolnát, Mátyást is magával vitte, a király azonban hirtelen elhunyt Prágában. A történészek szerint mérgezés vagy leukémia okozta a fiatal király halálát, Mátyás pedig a hamarosan cseh királlyá választott Podjebrád György foglyává vált. Közben Magyarországon Szilágyi Erzsébet férjének és idősebbik fiának elvesztése után minden tehetségét közbevetette, hogy a magyar rendeket meggyőzze fia királlyá választásáról. Garai László nádor és Újlaki Miklós erdélyi vajda tisztelt nemesi családok sarjaként sokkal nagyobb eséllyel indultak a királyi rokonsággal nem rendelkező, tizenöt éves Mátyással szemben. Akinek édesanyja azonban megtalálta az ellentábor gyenge pontját és megegyezett Garaival, hogy ha Mátyást támogatja, a fiú elveszi Garai lányát. Közben azonban Mátyásnak Csehországban el kellett jegyeznie Podjebrád lányát, Katalint a hazatérése fejében, akit végül feleségül is vett. Mátyás végül komoly váltságdíj fejében térhetett haza, ahol édesanyja már a cseh-morva határnál várta.

A gyakorlatban több lépésben vált a Magyar Királyság teljes értékű uralkodójává: 1458-ban úgy választották királlyá, hogy sem ő maga, sem a Szent Korona nem volt az ország határain belül, majd miután a megválasztást követően nem sokkal az alig tizenöt éves Mátyás hazaérkezett, ünnepélyes kerekék között trónra ültették. Végül a konkrét koronázásra 1464-ben került sor, miután az uralkodónak kemény feltételekkel teletűzdelt szerződés útján sikerült kicsikarnia a koronát III. Frigyes német-római császár kezéből.

A Duna jegének szimbolikus szerepe

A királyválasztásra összesereglett két tábor sokatmondóan Pes-

ten és Budán gyülekezett, miután a csípős januári hideg sokakat a városba való költözésre sarkallt az országgyűlés általános helyszínéről, a Rákos mezejéről. Miután Szilágyi Erzsébet meggyőzte Garai nádort, hogy álljon az ő oldalukra, Erzsébet bátyja, Szilágyi Mihály 15 ezres létszámú sereggel érkezett a fővárosba. Ennek összeverbuválása a kor körülményeit és a Szilágyiak nem túl hatalmas vagyonát tekintve felér egy kisebb csodával korunk történészei szerint. Közben a pápa támogatását is megszerezték, aki remélte, hogy Hunyadi János fia ugyanolyan eltökéltséggel kiáll majd az oszmánok elleni harcban, mint a nagy törökverő, így végül a magyar rendek is Mátyás mellé álltak. A megegyezés idejére befagyott a Duna, az arisztokraták és a város polgári lakói mind átözönlöttek a budai oldalra és az utcákon éltették Mátyás királyt, aki bár akkor még nem is tartózkodott az országban és mindössze tizenöt évesen ült a trónra, reformjaival és merész törekvéseivel a magyar történelem egyik legnépszerűbb uralkodójá-

FOTÓ: KELEMEN ÁLMOS

vá vált. Megerősítette és több évtizedig töretlenül stabil arfolyamúvá tette a magyarországi ezüst és arany dénárt, a cseh királyi cím megszerzésével és Bécs elfoglalásával kiszélesítette a Luxemburgi Zsigmond után visszaszorult magyar királyi határokat. Létrehozta korának leghíresebb könyvtárát, amellyel méretben és minőségben akkoriban csak a vatikáni gyűjtemény vetekedett. Nemcsak udvarát, de az ország számos palotáját reneszánsz művészeti és tudományos udvarokká alakíttatta, személyét pedig nem zárta el a köznép mindennapi bajai elől. Szinte bárki eléje járulhatott, személyesen meghallgatta és igyekezett igazságot tenni az ügyében. Így alapot szolgáltatott későbbi legendás ragadványnevére, az Igazságosra.

A magyar rendek számos tagja ugyan neheztelt rá a kemény adók miatt, és hogy figyelmét egy idő után inkább a német-római császári cím megszerzésére, semmint a török elleni háborúkra irányította, mégis kiváló uralkodónak bizonyult, aki rendszeresen cseréltette birodalma politikai szereplőit, és mindig jó időben tartott országgyűlést, hogy a rendek kedélyeit lecsillapítsa.

KÁDÁR HANGA